Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta învățământului

Organ al Ministerului Învățămîntului și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XIII nr. 674 | vineri 21 septembrie 1962 | 8 pagini 25 bani

Delegația de partid și guvernamentală a R. D. Germane a părăsit Capitala

Ieri dimineață, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Democrate Germane, în frunte cu tovarășul Walter Ulbricht, a părăsit Capitala înapoindu-se în patrie.

De la reședința oaspeților pînă la aeroportul Băneasa mii de locuitori ai Capitalei au salutat pe solii poporului Republicii Democrate Germane.

Într-o mașină deschisă, tovarășii Walter Ulbricht și Gheorghe Gheorghiu-Dej au răspuns la aclamații.

Aeroportul Băneasa era pavoazat cu drapelele de stat ale R. D. Germane și R. P. Romîne. Pe clădirea aerogării se aflau portretele tovarășilor Walter Ulbricht și Gheorghe Gheorghiu-Dej. Pe mari pancarte erau înscrise în limbile romînă și germană urările: „Salut fierbinte oamenilor muncii din R. D. Germană, constructori ai socialismului!" „Trăiască prietenia frățească dintre Republica Populară Romînă și Republica Democrată Germană!".

Un mare număr de reprezentanți ai oamenilor muncii din întreprinderile și instituțiile Bucureștiului se aflau pe aeroport pentru a-și lua rămas bun de la înalții oaspeți.

Delegația Republicii Democrate Germane a fost condusă, de asemenea, la plecare de tovarășii Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraș, Petre Borilă, Chivu Stoica, Nicolae Ceaușescu, Alexandru Drăghici, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, Ștefan Voitec, Mihai Dalea, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, membri ai C.C. al P.M.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători ai instituțiilor centrale și ai organizațiilor obștești, generali și ofițeri superiori, oameni de știință și cultură, ziariști romîni și străini.

Erau prezenți Wilhelm Bick, ambasadorul R. D. Germane la București, care a făcut parte din delegație, șefii altor misiuni diplomatice acreditați în R. P. Romînă, membrii Ambasadei R. D. Germane.

Tovarășii Walter Ulbricht și Gheorghe Gheorghiu-Dej primesc raportul gărzii de onoare.

Se intonează imnurile de stat ale Republicii Democrate Germane și Republicii Populare Romîne. În acest timp răsună, în semn de salut, 21 de salve de tun.

Se trece în revistă garda de onoare aliniată pe aeroport.

Tovarășul Walter Ulbricht și membrii delegației își iau apoi rămas bun de la șefii misiunilor diplomatice și de la celelalte persoane oficiale aflate pe aeroport.

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej rostește cuvîntul de rămas bun.

În timpul vizitei de prietenie făcute în țara noastră, membrii delegației de partid și guvernamentale a R.D. Germane au fost oaspeți ai Școlii nr. 166 din Capitală

Prima zi

— Tovarășul președinte e aici?

— Tovarășul președinte Stamate este în raion la deschiderea școlilor, împreună cu tovarășii de la comitetul raional de partid.

— Cu cine din conducere pot vorbi în locul tovarășului președinte?

— Cu nimeni. Și tovarășii vice-președinți și tovarășul secretar sînt la deschiderea școlilor.

Dialogul de mai sus a avut loc în ziua de 15 septembrie între mine și portarul sfatului popular al raionului Giurgiu.

Informațiile portarului au fost date pe un ton obișnuit, dar au o adîncă semnificație: arată grija deosebită pe care organele de partid și de stat o au astăzi față de școală.

Am constatat apoi că nici o școală din raion n-a rămas nevizitată în acea zi. De altfel, încă înainte de începerea cursurilor organele de partid și de stat s-au interesat dacă fiecare școală are tot ce-i trebuie pentru bunul mers al învățămîntului și au luat măsuri de înlăturare a unor deficiențe.

În aceeași zi am vizitat și eu școala din satul meu natal și din alte sate ale raionului. M-am bucurat văzînd că învățătorii se aflau la datorie, că manualele fuseseră împărțite gratuit elevilor, iar cursurile din prima zi de școală au început peste tot.

La Școala medie din Giurgiu am asistat la prima ședință a consiliului pedagogic. Am avut plăcerea să găsesc aici un fost profesor de al meu, ca și pe unii dintre foștii mei elevi, astăzi profesori. Ne-am amintit, împreună de greutățile în care se zbăteau în trecut școlile. Pe vremea stăpînirii burghezo-moșierești, probleme ca asigurarea unor localuri pentru învățămînt, curățirea și îngrijirea lor, asigurarea manualelor didactice, a combustibilului pentru iarnă și altele erau lăsate numai în seama învățătorilor, care adesea se zbăteau ca peștele pe uscat, fără să le poată rezolva măcar cît de cît.

Dar din tot ce-a fost odinioară a rămas doar o amintire tristă și dureroasă. Învățătorii — altădată jigniți și înjosiți — sînt astăzi iubiți și respectați de întreg poporul. Ei au asigurate toate condițiile pentru a-și îndeplini cu cinste misiunea. Și nu le lipsește nici entuziasmul, nici dragostea de muncă. Ei au dovedit întotdeauna cu prisosință acest lucru și se străduiesc, din toate puterile, să fie demni de titlul de educatori pe care îl poartă.

ȘERBAN NEDELCU

ELAN ÎN MUNCĂ

Dorința de a obține în anul școlar care a început rezultate între cele mai bune în munca instructiv - educativă, de a depăși realizările din anul trecut stăpînește, însuflețește pe fiecare învățător și profesor. Și este firesc. Temeiul acestei năzuințe îl constituie condițiile îmbunătățite în care se desfășoară activitatea școlară, îmbogățirea experienței, ridicarea gradului de conștiință al celor ce trăiesc și muncesc în socialism.

Pentru ca să muncim mai bine în anul acesta — ne-a spus tovarășa Ana Dumitrescu, directoarea Școlii medii „Nicolae Bălcescu" din Rm. Vîlcea, ne-am organizat întreaga activitate ținînd seama de ceea ce ne-a dus la succese și de ceea ce ne-a ținut pe loc în anul școlar trecut. Preocuparea principală a întregului colectiv didactic este calitatea cunoștințelor dobîndite de elevi, deci prevenirea rămînerii în urmă la învățătură, lupta împotriva mediocrității. Rezultatele examenelor ne-au ajutat să conturăm mai clar direcțiile în care e necesar să crească eforturile noastre.

Propunîndu-și să se preocupe cu toată atenția de modul în care este înțeles și însușit de elevi materialul predat la lecții, de măsura în care cunoștințele dobîndite de ei pot fi aplicate practic și nu sînt doar memorate mecanic, profesorii Școlii medii „Nicolae Bălcescu" au stabilit și căile prin care vor realiza aceasta. Desigur, buna pregătire pentru lecții este o cerință de bază, de care s-a pătruns fiecare dintre ei. Dar în afară de aceasta profesorii sînt hotărîți să-și sporească atenția

Mult, destul de mult se realizează sau se pierde în pregătirea elevilor datorită stilului lor de muncă — socotește directoarea școlii. De aceea ea a recomandat profesorilor să îndrume îndeaproape studiul individual al elevilor, să-i învețe cum să-și organizeze pregătirea lecțiilor pentru ca, fără risipă de efort, să ajungă la buna însușire a materiei predate. Analiza procentului de note slabe și mediocre arată că situația este mai grea la primele clase. Dovadă că unii elevi au nevoie de un timp îndelungat pînă ajung să-și formeze stilul de muncă, deprinderea de a învăța. Profesorii Școlii medii „Nicolae Bălcescu" din Rm. Vîlcea sînt hotărîți să scurteze timpul acesta și își vor da toată străduința să o facă. La primele lor ore diriginții au dat indicații generale, iar profesorii au arătat în mod concret, avînd în vedere specificul materiei, care sînt cerințele studiului individual și care este cea mai bună metodă de a învăța: cum se învață la limba romînă, cum se învață la matematică, cum se învață la chimie, cum se învață la istorie etc. De îndată ce va apare o notă slabă, atît dirigintele cît și profesorul se vor interesa cum anume s-a pregătit elevul pentru lecția pe care nu a reușit să și-o însușească, ce condiții are acasă etc., și, după caz, îi vor da îndrumarea și ajutorul necesar înainte ca el să ajungă să obțină o a doua notă proastă, pentru a preveni aceasta.

sor de matematică, s-a gîndit că există și posibilitatea ca unii elevi, care nu s-au pregătit, să nu fie ascultați în ora respectivă și să se treacă astfel cu vederea peste neștiința lor. De aceea el a cerut de la început elevilor ca, dacă dintr-un motiv sau altul nu se vor pregăti pentru o lecție, să spună aceasta la începutul orei de curs. Elevul care va fi în această situație nu va fi ascultat la lecția respectivă, dar se va stabili împreună cu el data cînd va putea fi ascultat din lecția la care a venit nepregătit sau insuficient pregătit. Desigur că, cerînd aceasta, profesorul s-a gîndit că va trebui să arate toată grija pentru a-l ajuta pe elev să-și însușească cunoștințele cu care a rămas în urmă, dar în același timp că va trebui să arate toată exigența pentru cei care vor veni nepregătiți și nu o vor anunța la începutul orei.

Situația elevilor care obțin note slabe și mediocre va fi analizată permanent și sub diferite aspecte. Cadrele didactice sînt hotărîte să stabilească răspunderea ce revine școlilor și chiar cadrelor didactice care i-au pregătit anterior pe elevii lor de astăzi (pe cei din clasa a VIII-a sau transferați de la altă școală) și să le facă cunoscute concluziile lor. Colaborarea este deci înțeleasă și practicată în sens mai larg. Din aceasta va avea desigur de cîștigat procesul de învățămînt, iar nivelul de pregătire al elevilor va crește.

mai stăruitor, dirigintele clasei a IX-a „A", tov. Constantin Gibescu, a evidențiat în prima oră de dirigenție pe fruntașii clasei, pe elevii cei mai buni, îndemnîndu-i să continue a fi un exemplu pentru colegi și, în același timp, să pună umărul la ridicarea nivelului general al clasei, să ajute ca toți elevii să-și însușească metode bune de învățare, o disciplină desăvîrșită.

În clasa a IX-a „C", la prima oră de dirigenție, a vorbit despre felul cum și-a petrecut vacanța, printre alții, și un elev corijent. El a mărturisit că delăsarea din timpul anului a făcut ca vacanța lui să fie mai grea, mai scurtă decît a celorlalți elevi. Concluzia pe care a tras-o a arătat-o și colegilor săi.

Ora de fizică predată de tovarășa Valentina Alevizache a constituit un bun exemplu de muncă îndreptată spre asigurarea unui nivel ridicat de cunoștințe al elevilor, un exemplu de activitate didactică plină de pricepere, de exigență bine dozată și just înțeleasă. S-au recapitulat mărimile și sistemele de unități studiate în clasa a VIII-a și care sînt necesare în studiul capitolului privitor la hidro și aerostatică din fizica de clasa a IX-a. Profesoara a urmărit să vadă dacă elevii cunosc și pot defini unitățile de măsură, dacă reușesc să le deducă din definiții și din formule, dacă știu care sînt relațiile dintre unitățile de măsură ale diferitelor sisteme. Modul cum s-au pus întrebările a relevat faptul că profesoara apelează la judecata elevilor. De la unitățile fundamentale — lungime, masă, timp — s-a trecut la unită-

E. MĂNAC

Unele probleme ale predării pe obiecte de către profesori la clasele I-IV

Într-o serie de şcoli de cultură generală din ţara noastră se desfăşoară, după cum se ştie, experimentul organizat de Ministerul Învăţămîntului în legătură cu predarea obiectelor de învăţămînt la clasele I—IV de către profesori, în vederea găsirii celor mai bune căi care să asigure formarea şi educarea omului multilateral dezvoltat, constructor conştient şi activ al socialismului în patria noastră.

Catedra de pedagogie şi psihologie de la Institutul pedagogic de 3 ani din Bucureşti a considerat contribuţia ei la acest experiment ca una din sarcinile principale de cercetare ştiinţifică în actuala etapă. În stabilirea direcţiilor principale de investigaţie catedra a pornit de la ideea că este necesar să se dea un răspuns cît mai corespunzător, într-un timp relativ scurt, la o serie de probleme practice pe care le ridică experimentul. Astfel ea şi-a propus să urmărească comparativ rezultatele obţinute în însuşirea cunoştinţelor ştiinţifice, a priceperilor şi deprinderilor de către elevii claselor III şi IV experimentale şi de control, influenţa noilor condiţii pe care le creează predarea cu mai mulţi profesori asupra disciplinei elevilor în special şi asupra educării lor în spiritul moralei comuniste în general, ca şi sarcinile noi care stau în faţa pregătirii profesorilor în condiţiile predării pe obiecte la clasele I—IV. Metodele de studiere a acestor probleme au fost observaţia, ancheta, analiza rezultatelor activităţii elevilor, studierea documentelor şcolare etc. Cercetarea s-a desfăşurat la 4 şcoli din raioane diferite ale Capitalei, la un număr de 16 clase, dintre care 8 experimentale şi 8 de control.

La prima şcoală, la clasele experimentale predau învăţători, repartizaţi pe obiecte după criteriul preferinţei şi al rezultatelor obţinute în procesul de învăţămînt. La a doua şcoală predau profesori care n-au mai lucrat înainte cu elevii din clasele I—IV, iar la celelalte două şcoli predau profesori care au o experienţă între 5 şi 12 ani de predare la aceste clase.

Vom expune în mod rezumativ, în cele ce urmează, rezultatele cercetării din prima perioadă de lucru şi concluziile la care am ajuns — concluzii care ne-au condus, în a doua perioadă a cercetării, la schimbarea obiectivelor acesteia.

Analizînd rezultatele dobîndite de elevi în însuşirea cunoştinţelor şi deprinderilor, îndeosebi la limba romînă şi matematică, ne-am dat seama că acestea sînt mult mai bune la clasele experimentale decît la clasele de control. Astfel, în timp ce la clasele conduse de profesori care au lucrat mult timp cu elevii mici (şcolile 3 şi 4) procentul de greşeli ortografice era de 12%, cel de greşeli gramaticale de 16%, iar cel de greşeli de construcţie în alcătuirea frazelor de 12%, la clasele de control aceste procente erau de respectiv 40%, 36% şi 38%. O creştere calitativă — deşi mai puţin sensibilă — s-a remarcat şi la şcoala unde la clasele experimentale predau învăţători (şcoala 1).

Rezultate contradictorii s-au obţinut la şcoala 2, unde predau profesori lipsiţi de experienţă în munca cu elevii de vîrstă mică. Aici procentul de greşeli ortografice şi gramaticale era mai mare la clasele experimentale decît la cele de control, în timp ce procentul greşelilor de construcţie în alcătuirea frazelor era mai mic. Cercetînd cauzele care au determinat aceste contradicţii, noi am studiat istoricul colectivelor de elevi şi influenţele de ordin instructiv-educativ pe care le-au suferit acestea. În urma cercetării documentelor şcolare, a discuţiei cu conducerile şcolilor şi cu cadrele didactice, am constatat că, în general, la şcolile 1, 3 şi 4 colectivele de elevi şi o anumită continuitate în privinţa procesului instructiv-educativ. La şcoala 2, clasa de control este o clasă omogenă, condusă de la început de o învăţătoare care lucrează cu pricepere şi pasiune profesională, în timp ce clasa experimentală este formată din elevi proveniţi de la 2-3 şcoli, adăugaţi unei clase cu efectiv mic, care a fost condusă în primii trei ani de o învăţătoare necalificată (fostă maestră de lucru manual). Aşa se explică rezultatele mult mai slabe dobîndite aici la scrierea corectă ortografică şi gramaticală, care se formează în timp mai îndelungat şi în urma unui exerciţiu ştiinţific. Din cauza timpului limitat de care a dispus, profesorul nu a putut remedia lipsurile existente pe această linie. În schimb, datorită grijii lui permanente pentru dezvoltarea gîndirii şi vorbirii elevilor, aceştia au dobîndit posibilitatea de a construi fraze logic închegate, cu un conţinut adecvat.

O situaţie aproape similară s-a constatat şi la aritmetică, unde elevii claselor de control s-au remarcat faţă de cei din clasele experimentale printr-o deprindere mai consolidată de calcul oral sau scris, dar nu puteau atinge nivelul acestora în ceea ce priveşte explicarea raţională a rezolvării problemelor.

Analiza răspunsurilor elevilor, studierea rezultatelor activităţii lor, discuţiile cu cadrele didactice ne-au dus la concluzia că, în general, predarea pe obiecte de către profesori prezintă avantaje incontestabile. În această privinţă concluziile noastre coincid cu unele păreri expuse într-o serie de lucrări apărute în presa noastră de specialitate. (Vezi „Revista de pedagogie" nr. 3 din 1962).

În articolul de faţă vom insista însă asupra unor probleme care de regulă au fost mai puţin studiate în cadrul experimentului, dar care pot clarifica unele aspecte privind superioritatea sistemului de predare pe obiecte de către profesori. Un prim aspect asupra căruia vrem să ne oprim se referă la rezultatele la învăţătură şi anume la cauzele care fac ca nu în toate cazurile acestea să fie superioare la clasele experimentale.

Una din cauzele principale ale acestei situaţii o constituie, desigur, însăşi personalitatea învăţătorului. Dacă acesta manifestă exigenţă în pregătirea lecţiilor, dă dovadă de calm şi răbdare, tact pedagogic, optimism şi pasiune profesională, cunoaşte particularităţile de vîrstă şi individuale ale elevilor şi ţine seama de ele în procesul instructiv-educativ, asigurînd muncii sale o înaltă eficienţă, rezultatele nu pot fi decît foarte bune, aproape egale cu cele obţinute de un profesor cu bună pregătire ştiinţifică şi pedagogică şi cu experienţă în munca cu şcolarii mici, superioare calitativ celor obţinute de un profesor începător, care n-a lucrat la clasele I—IV şi nu cunoaşte particularităţile de vîrstă ale şcolarilor mici. Această constatare nu trebuie să ne mire. Nimeni nu neagă că în rîndurile învăţătorilor există un număr însemnat de adevărate talente în munca de educaţie a tinerei generaţii. În acelaşi timp, însă trebuie să recunoaştem că oricît ar fi de talentat învăţătorul el nu va putea da acelaşi randament la toate obiectele de învăţămînt, căci nu le poate cuprinde pe toate în aceeaşi măsură.

O altă cauză care poate împiedica tragerea unor concluzii evidente asupra superiorităţii predării pe obiecte de către profesori o constituie şi diferenţele existente între colectivele de elevi de la clasele experimentale şi cele de la clasele de control. Aceste diferenţe se datoresc unui număr însemnat de factori, printre care lipsa de continuitate în munca educativă la clasele I-IV, asemănătoare la ambele categorii de clase, diferenţele existente în preocupările educative ale părinţilor etc. În asemenea condiţii este firesc să găsim uneori, la clasele de control, rezultate mai bune în unele domenii decît la clasele experimentale.

De asemenea, nu trebuie să uităm că experimentul este la începutul său şi, în unele cazuri, se realizează şi cu profesori fără experienţă în munca cu şcolarii mici. Stîngăciile pe care le vădesc aceştia în predare vor frîna şi ele, pentru un timp, obţinerea unor rezultate optime. Şi această cauză trebuie luată deci în considerare în investigaţiile experimentale. Vedem astfel că nu întotdeauna cercetarea rezultatelor la învăţătură poate da un răspuns categoric la întrebarea pe care ne-am pus-o.

Desigur însă că am greşi dacă am minimaliza, din această cauză, importanţa cercetărilor legate de experimentarea predării pe obiecte cu profesori. Abaterile de la linia generală a concluziilor privind superioritatea acestui sistem ne-au dus la concluzia că este cu totul necesar de a cerceta şi ce modificări se produc în planul personalităţii copiilor în funcţie de noile cerinţe ale procesului instructiv-educativ, deoarece în felul acesta putem pătrunde mai adînc în esenţa fenomenului. De aceea, în continuarea experimentului am abordat în primul rînd problema raporturilor ce se stabilesc între noile condiţii (predarea pe obiecte de către profesori) şi atitudinea elevilor faţă de învăţătură. Ne-am propus să cercetăm dacă predarea pe obiecte cu profesori stimulează dezvoltarea personalităţii mai mult decît predarea în condiţii obişnuite, să punem în evidenţă consecinţele acestui sistem de predare pentru dezvoltarea multilaterală a elevilor şi pentru creşterea capacităţii lor de muncă. Ni se pare important de stabilit dacă învăţămîntul pe obiecte solicită un efort mai mare şi un timp mai îndelungat pentru pregătirea lecţiilor de către elevi.

Desigur că în cadrul unor cercetări preliminarii şi în răstimp de numai un an nu se poate da răspuns la toate obiectivele propuse. De aceea, în cele ce urmează ne vom referi numai la unele rezultate obţinute în acest an.

Pentru lămurirea unor aspecte legate de primele două obiective am început prin cercetarea comparativă a intereselor copiilor din clasele experimentale şi din cele obişnuite. În legătură cu aceasta am cercetat şi problema atenţiei şi a motivaţiei corespunzătoare. Ultimul obiectiv am încercat să-l punem în evidenţă printr-o problemă clasică de oboseală, corelată cu o serie de observaţii, discuţii etc., care au urmărit, între altele, şi stabilirea aproximativă a timpului afectat pentru pregătirea lecţiilor.

Primul grup de probleme, care se leagă în principal de problema intereselor, l-am studiat în special pe bază de chestionare, ca şi prin observaţii la ore, discuţii cu profesori şi elevi şi analiza documentelor şcolare şi a produselor activităţii elevilor. Pentru cel de al doilea grup de probleme am utilizat aceleaşi procedee, recurgînd în plus şi la o probă scrisă la matematică, de tip Kraepelin (suma a două numere era înmulţită cu un al treilea număr; elevii aveau de efectuat 20 de calcule în timp de 3 minute).

Relatăm modul în care au decurs experimentele şi concluziile obţinute.

Chestionarul a fost aplicat la 4 clase experimentale (două a III-a şi două a IV-a). Pe baza răspunsurilor dobîndite s-a alcătuit un grafic al intereselor elevilor din clasele experimentale şi din clasele de control faţă de obiectele prevăzute în planul de învăţămînt. Graficul arată că, în comparaţie cu elevii claselor de control, mai multe obiecte de învăţămînt. Faptul acesta trebuie subliniat ca un argument puternic în favoarea predării pe obiecte cu profesori. Pe de altă parte, are importanţă şi faptul că elevii claselor experimentale îşi dirijează interesele şi spre obiecte de învăţămînt ca muzica, desenul etc., cărora li se asigură astfel cu adevărat locul cuvenit în dezvoltarea personalităţii copiilor.

Analiza rezultatelor obţinute în urma cercetării ne-a arătat totodată că lărgirea intereselor de cunoaştere ale elevilor din clasele experimentale are loc nu numai în direcţia obiectelor considerate altădată dexterităţi, ci mai ales în direcţia obiectelor de bază. În multe cazuri elevii preferă istoria, geografia, romîna, matematica (mai ales). Dacă ne oprim doar asupra interesului pentru matematică (manifestat la clasele experimentale de 91 de elevi din totalul de 122 faţă de 33 de elevi din totalul de 109 la clasele de control), ne putem da seama că pe această cale va creşte mult numărul elevilor cu preocupări pentru ştiinţele exacte, realizîndu-se în felul acesta echilibrul cerut de necesităţile dezvoltării tehnicii în condiţiile desăvîrşirii construcţiei socialismului.

Pe aceeaşi linie este interesant să analizăm şi schimbările care intervin în solicitarea atenţiei elevilor din clasele experimentale şi de control. Din răspunsurile a 60 de elevi aparţinînd la două clase a IV-a experimentale din şcoli diferite reiese că 15 din ei sînt atenţi numai la un obiect, în timp ce 45 sînt atenţi la mai multe obiecte. În schimb, din răspunsurile a 62 elevi din două clase a IV-a de control din şcoli diferite reiese că 41 sînt atenţi la un obiect şi numai 21 sînt atenţi la mai multe obiecte.

Volumul lărgit al atenţiei elevilor şcolilor experimentale trebuie pus în primul rînd în legătură cu sfera intereselor de cunoaştere, simţitor mai largă la ei. Desigur, aici mai intervin şi alţi factori. Însăşi schimbarea profesorului din oră în oră este un factor de variaţie care sporeşte atentia elevilor. De asemenea, atitudinea profesorului faţă de obiectul pe care-l predă stimulează interesele şi atenţia elevilor. Atenţia involuntară, datorită unei expuneri interesante, devine punct de plecare şi prin intermediul ei se trece la o atenţie voluntară, la formarea unor interese noi. Permanentizîndu-se cu timpul, atenţia selectivă ajunge să exprime atitudinea constantă a elevului faţă de unul sau mai multe obiecte de învăţămînt.

Predarea obiectelor de către învăţători merge pe linia fixării interesului pentru o sferă restrînsă, cu precădere limitată la unul sau două obiecte de învăţămînt pentru care învăţătorul are preferinţă, fapt ce dăunează procesului de instruire multilaterală a elevilor. Din acest punct de vedere sistemul de predare pe obiecte de către profesori prezintă avantaje vizibile.

Dezvoltarea psihică a elevilor de vîrstă şcolară mică are loc în primul rînd în procesul instructiv-educativ. Lărgirea ariei de interese nu poate să nu influenţeze şi asupra dezvoltării psihice în ansamblu a copiilor. Literatura de specialitate a stabilit cu suficientă certitudine un fapt deosebit de important pentru problema care ne preocupă — şi anume acela că în sfera unui anumit interes legăturile condiţionate se elaborează mai rapid şi sînt mai trainice. Exprimînd nevoia nemijlocită a elevului de a-şi însuşi cunoştinţe noi, interesele facilitează în acelaşi timp desfăşurarea proceselor psihice la un nivel înalt şi, prin aceasta, asigură efectuarea cu succes a unei anumite activităţi.

În privinţa particularităţilor de vîrstă ale şcolarilor mici şi mijlocii experimentul a arătat că, în ceea ce priveşte interesele, elevii claselor a IV-a, mai ales, se apropie de preadolescenţi, fapt care pledează în favoarea ştergerii graniţelor dintre aceste vîrste, mai ales asupra aspectului urmărit de noi — modificări produse în planul personalităţii copiilor mici în funcţie de noile cerinţe ale învăţămîntului — modificări ce formează dezvoltarea multilaterală a tinerei generaţii.

Pe de altă parte, însă, urmărirea elevilor în procesul de învăţămînt, atît la clasele experimentale cît şi la cele de control, ne-a dus la concluzia că elevii claselor experimentale afectează în general un timp mai îndelungat pentru pregătirea lecţiilor. Această constatare reflectă, după părerea noastră, exigenţa sporită a sistemului de predare pe obiecte, atît cantitativ cît şi calitativ. Pentru a ne da seama dacă acest lucru se poate surprinde şi subiectiv am supus unei chestionări speciale atît elevii din clasele experimentale cît şi elevii din clasele de control. Rezultatele obţinute concordă cu observaţiile noastre şi cu constatările cadrelor didactice. Elevii claselor experimentale afectează în medie mai mult timp pentru pregătirea lecţiilor pentru a doua zi (176 de minute la clasa a III-a şi 159 de minute la clasa a IV-a) în comparaţie cu elevii claselor de control (respectiv 153 de minute şi 137 de minute).

La prima vedere rezultatele obţinute par contradictorii. Dar, cu toate că forţele elevilor din clasele experimentale sînt solicitate comparativ mai mult decît cele ale elevilor din clasele de control, capacitatea de muncă a celor dintîi nu numai că nu scade, ci dimpotrivă, creşte. Astfel, s-a constatat că temele îndeplinite cu interes obosesc mai puţin şi fac să crească capacitatea de muncă.

Una din problemele importante desprinse din cercetare este raportul ce se stabileşte între personalitatea profesorului, pregătirea lui, munca desfăşurată de el şi modificările ce se produc în sfera personalităţii copiilor. De aici decurge o altă problemă — şi anume, problema pregătirii profesorilor la nivelul cerinţelor actuale ale şcolii noastre, pregătire care să ducă, în ultimă instanţă, la ştergerea diferenţei între învăţători şi profesori.

Din această succintă prezentare a observaţiilor cu privire la predarea pe obiecte de către profesori la clasele III-IV se desprind unele concluzii care scot în evidenţă superioritatea acestui sistem de predare. Concluziile urmează să fie verificate în noul an şcolar pe o scară experimentală mai largă, cercetarea extinzîndu-se şi în mediul rural, pentru a i se asigura în felul acesta o bază ştiinţifică mai riguroasă.

Ne propunem ca într-unul din numerele viitoare ale „Gazetei învăţămîntului" să prezentăm celelalte aspecte ale cercetării noastre.

Conf. univ. N. SIPOŞ

şeful catedrei de pedagogie de la Institutul pedagogic de 3 ani din Bucureşti.

Ce aduc nou manualele şcolare

Manualul este unul din elementele importante care contribuie la instruirea şi educarea tineretului şcolar. De aceea an de an s-a acordat o atenţie tot mai mare atît permanentei îmbunătăţiri a manualelor, cît şi apariţiei lor la timp. Anul acesta, Editura Didactică şi Pedagogică a editat un număr de 386 titluri de manuale într-un tiraj de 20.600.000 de exemplare. O parte din aceste titluri sînt reeditări, o altă parte însă reprezintă manuale noi, originale. În cele ce urmează vom prezenta, în linii mari, elementele noi ale manualelor şcolare de matematică, fizică, chimie, ştiinţe naturale şi geografie din acest an şcolar.

De la început se cuvine menţionat faptul că în elaborarea lor s-au avut în vedere exigenţele sporite ale cadrelor didactice faţă de acest auxiliar important al muncii instructiv-educative. De asemenea, îmbunătăţirile aduse manualelor reeditate au la bază observaţiile şi sugestiile făcute de învăţători şi profesori cu prilejul consfătuirilor organizate de editură sau prin presă.

Matematica

Anul acesta au fost elaborate două manuale noi de matematică, Aritmetica pentru clasa a V-a şi Aritmetica pentru clasa a VI-a, au fost revizuite substanţial manualele de aritmetică pentru clasele I şi IV, Geometria pentru clasa a VI-a şi Geometria pentru clasa a X-a (umanistică).

Aritmetica pentru clasa a V-a, manual nou, tratează toată materia prevăzută în programă la un nivel accesibil elevilor, ţinînd seama de cunoştinţele pe care le-au dobîndit aceştia în clasele I—IV. Ceea ce aduc nou atît programa cît şi manualul este predarea simultană a celor patru operaţii cu numere întregi şi numere zecimale. Aceasta a făcut posibilă elaborarea unor probleme cu un conţinut mai variat şi mai strîns legat de practică. Numeroase exemplificări şi aplicaţii contribuie la însuşirea conştientă a celor patru operaţii şi a proprietăţilor lor.

De asemenea, cunoştinţele de geometrie nou introduse în programa clasei a V-a sînt prezentate în mod sistematic, pe baza unor demonstraţii ilustrative.

Preocuparea pentru latura metodică reiese din modul intuitiv în care sînt prezentate noile noţiuni, ca şi din grija pentru formularea unor reguli cît mai concise, la nivelul de înţelegere al elevilor. Textul este însoţit de numeroase exerciţii şi probleme date atît la sfîrşitul capitolelor cît şi la sfîrşitul manualului. În general, exerciţiile şi problemele sînt variate şi bine alese, cu date reale şi actuale, luate din viaţa elevilor, a oraşelor şi satelor, din realizările construcţiei socialiste. Ele sînt prezentate gradat şi, în general, grupate în funcţie de procedeele de rezolvare.

Pentru a stimula munca creatoare a elevilor, în manual se dau, spre a fi rezolvate acasă de către elevi, unele probleme asemănătoare cu cele rezolvate în clasă. De asemenea, li se propune elevilor să alcătuiască ei înşişi astfel de probleme.

Un aspect pozitiv al manualului este şi anexa de la sfîrşitul acestuia, în care se dau rezultatele exerciţiilor şi problemelor. Anexa va da elevilor posibilitatea de a verifica justeţea soluţiilor aflate de ei.

Prin calităţile pe care le întruneşte, noul manual va contribui la ştergerea pragului existent în trecut între clasele a IV-a şi a V-a. El va fi de un real folos profesorilor şi elevilor în predarea şi, respectiv, însuşirea cunoştinţelor de aritmetică în clasa a V-a.

Aritmetica pentru clasa a VI-a, nou elaborată, se remarcă prin exactitatea sa ştiinţifică, prin concizinuea şi claritatea stilului, prin accesibilitate. Volumul său corespunde timpului de studiu acordat acestei discipline în programă, astfel încît materialul poate fi parcurs în mod normal în cursul anului şcolar.

Un element nou al manualului este modul de tratare a primelor două capitole — „Recapitularea numerelor naturale" şi „Recapitularea fracţiilor ordinare". În aceste capitole recapitularea materiei de clasa a V-a este realizată numai prin probleme, cum prevede şi programa şcolară.

Cunoştinţele privitoare la procente sînt predate pe baza fracţiilor zecimale, nu pe baza rapoartelor şi proporţiilor, ca în trecut.

Manualul cuprinde şi un capitol nou — „Calcule aproximative", aşa cum prevede programa şcolii de 8 ani.

Aritmetica pentru clasa a II-a a fost îmbunătăţită atît din punct de vedere al conţinutului (au fost eliminate multe probleme asemănătoare cu acele existente, s-au introdus probleme legate de activitatea practică a elevilor, de realizările oamenilor muncii din ţara noastră) cît şi din punct de vedere al prezentării artistico-grafice. Ilustraţiile cu caracter explicativ, dar şi decorativ, apar în 3 culori diferite, ceea ce face ca manualul să fie mult mai atrăgător. Noua ilustrare a manualului a atras după sine şi schimbarea formatului cărţii, care a devenit mai mare.

Aritmetica pentru clasa a IV-a, revizuită substanţial, se remarcă prin concordanţa deplină cu programa după care a fost alcătuită, prin grija deosebită pentru conţinutul ştiinţific al materialului, pentru prezentarea lui sistematică în cadrul capitolelor şi al lecţiilor. Manualul a fost revizuit conform prevederilor programei şcolii de 8 ani. El s-a uşurat mult prin înlăturarea unor cunoştinţe prea dificile pentru elevii clasei a IV-a, cum ar fi numere mixte, numere concrete, unele noţiuni de geometrie. În schimb, s-au introdus o serie de noţiuni necesare, cum sînt cele despre cerc şi lungimea cercului.

Pentru a se evita repetările inutile au fost restructurate unele paragrafe, ca de exemplu paragraful despre figurile geometrice.

Exerciţiile şi problemele din întregul manual au suferit serioase modificări. Astfel, s-a realizat o nouă gradare a lor, s-au eliminat problemele prea dificile. Datele problemelor au fost actualizate şi s-au introdus o serie de probleme noi, al căror conţinut este strîns legat de viaţă.

Geometria pentru clasa a VI-a a fost şi ea revizuită, conform cerinţelor programei şcolii de 8 ani. Astfel, s-a eliminat capitolul „Cercul" şi s-a dat o nouă grupare paragrafelor din cadrul unor capitole pentru a se realiza o mai bună sistematizare a materialului şi o însuşire mai temeinică a cunoştinţelor de către elevi. Pentru a se uşura munca elevilor, la sfîrşitul capitolelor s-au adăugat scurte rezumate. De asemenea, o serie de probleme existente în ediţia anterioară au fost înlocuite cu probleme noi, mai adecvate.

Geometria pentru clasa a X-a (umanistică) a suferit o revizuire mai uşoară, care a urmărit îndeosebi înlăturarea elementelor de supraîncărcare existente în vechiul manual. Aceasta s-a realizat prin prezentarea mai intuitivă a demonstraţiei unor teoreme sau prin eliminarea altora. Demonstraţia formulei volumului piramidei, care se baza în vechiul manual pe cunoştinţe ce nu erau prevăzute în programă, a fost refăcută. Unele probleme prea dificile au fost înlocuite cu altele mai uşoare şi care se pretează mai bine la aplicarea teoremelor studiate.

În forma actuală manualul este mai accesibil, respectînd gradarea în ceea ce priveşte creşterea dificultăţilor.

Fizică şi Chimie

În acest an s-a editat un manual nou original de fizică pentru clasa a VI-a, au fost revizuite trei manuale de fizică şi chimie, iar opt manuale au fost reeditate.

Fizica pentru clasa a VI-a, manual nou, îmbină rigurozitatea ştiinţifică cu principiul accesibilităţii. Autorii au căutat să pornească, în fiecare lecţie, de la fapte cunoscute de elevi din viaţa zilnică, să facă apel la cunoştinţele dobîndite de ei anterior. La începutul fiecărei lecţii s-au introdus unele întrebări menite să trezească interesul elevilor, specificîndu-se că răspunsul la aceste întrebări se va da în cursul lecţiei.

O deosebită atenţie s-a acordat legării lecţiilor de practică, de problemele actuale ale producţiei. Astfel, în capitolul „Importanţa măsurătorilor în fizică şi folosirea lor în viaţa de toate zilele, în industrie şi agricultură" sînt arătate numeroase aplicaţii ale măsurătorilor; capitolul „Pompe pentru lichide" arată variatele aplicaţii ale pompelor.

Manualul urmăreşte educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist prin oglindirea măreţelor realizări dobîndite de poporul nostru sub conducerea partidului. La aceasta contribuie şi ilustraţiile cuprinse în manual, ilustraţii care înfăţişează obiective industriale ridicate în anii puterii populare.

Fizica pentru clasa a X-a a fost revizuită, modificîndu-se terminologia, care a fost pusă de acord cu noul STAS. Capitolele „Semiconductoare" şi „Redresoare" au fost îmbunătăţite, fiind completate cu unele scheme care uşurează mult înţelegerea fenomenelor studiate.

Pentru a se întări legătura studiului fizicii cu viaţa, în manual au fost introduse prevederile Congresului al III-lea al P.M.R. cu privire la electrificare şi industria electrotehnică.

Manualul de chimie pentru clasa a X-a a fost îmbunătăţit. S-au refăcut temele referitoare la legăturile ionice, ionizarea acizilor şi bazelor în soluţie apoasă, reacţiile de acido-reducere. S-a realizat de asemenea o legătură strînsă cu manualul de fizică în tratarea unor teme cum sînt „Electroliza", „Legăturile chimice", „Reţelele spaţiale ale metalelor". La capitolul „Metale" se indică cele mai noi metode de obţinere a metalelor folosite în prezent în uzine şi fabrici.

Manualul de chimie pentru clasa a XI-a a fost şi el mult îmbunătăţit, introducîndu-se teme privitoare la dezvoltarea industriei noastre chimice în anii regimului democrat-popular. Fotografiile cuprinse în acest manual înfăţişează Fabrica de cauciuc de la Jilava, Fabrica de mase plastice a Combinatului chimic nr. 1 din Făgăraş şi alte unităţi ale industriei chimice din ţara noastră.

La îmbunătăţirea manualului contribuie şi prezentarea grafică în două culori, datorită căreia se realizează însuşirea mai uşoară de către elevi a funcţiilor organice.

Ştiinţe naturale

Pentru ştiinţele naturale s-au elaborat trei manuale originale şi s-au făcut revizii substanţiale la alte două manuale. Noile manuale sînt „Anatomia şi fiziologia omului" pentru clasa a X-a şi „Agricultura" pentru clasele V şi VI.

Anatomia şi fiziologia omului pentru clasa a X-a cuprinde cele mai noi rezultate ale cercetărilor în acest domeniu. Manualul realizează o proporţionalitate justă între anatomie şi fiziologie şi o sistematizare ştiinţifică a materialului. Se insistă asupra concepţiei pavloviste că organismul constituie un tot unitar prin rolul integrator pe care îl au ţesutul conjunctiv, mediul lichid intern (sînge, limfă, lichid interstiţial) şi mai ales sistemul nervos.

Faptul că noul manual este puţin mai voluminos se datoreşte stilului explicativ în care este scris, pentru a fi mai accesibil elevilor, existenţei unor paragrafe facultative (culese cu literă mică) şi rezumatelor date la sfîrşitul diferitelor capitole, în care se fixează cunoştinţele esenţiale, concluziile.

Manualul cuprinde ilustraţii în patru culori, bine selecţionate şi artistic executate.

Agricultura (lucrările solului şi cultura plantelor de cîmp), pentru clasa a V-a şi *Agricultura (horticultură şi viticultură) pentru clasa a VI-a* sînt tot manuale noi, elaborate de colective de specialişti, a căror preocupare a fost de a orienta pe profesorii care predau aceste discipline şi pe elevii claselor respective în problemele agriculturii noastre socialiste.

Manualul pentru clasa a V-a cuprinde lecţii de agrotehnică şi fitotehnie, prin care elevii primesc cunoştinţe despre sol, creşterea fertilităţii, despre principalele plante agricole (punîndu-se accentul pe cele care deţin un loc important în economia naţională — cereale şi plante tehnice). Manualul face apel şi la cunoştinţele de botanică ale elevilor.

Manualul de „Agricultură" pentru clasa a VI-a tratează probleme de legumicultură, pomicultură şi viticultură la nivelul ultimelor cercetări ştiinţifice din aceste domenii. Manualele urmăresc să dea viitorilor colectivişti cunoştinţe de bază în domeniul producţiei agricole.

Zoologia pentru clasa a IV-a, manual elaborat în urma trecerii studiului zoologiei de la clasa a VI-a la clasa a IV-a, a fost îmbunătăţit introducîndu-se două lecţii noi şi completîndu-se o serie de cunoştinţe prezentate anterior prea sumar. S-au scindat şi s-au redus unele lecţii prea lungi, iar cunoştinţele despre fiecare animal sînt prezentate mai sistematic. S-a urmărit concordanţa dintre noţiunile cuprinse în lecţiile de sinteză de la sfîrşitul manualului şi cele din cuprinsul lui şi s-au introdus tabele rezumative după fiecare grupă de animale. De asemenea, s-au introdus o serie de figuri noi, pentru scoaterea în evidenţă a caracterelor esenţiale ale diferitelor animale.

„Bazele darwinismului" pentru clasa a XI-a a fost refăcut, completîndu-se temele „Miciurinismul, etapă superioară în dezvoltarea darwinismului", „Scurtă caracterizare a etapelor principale în dezvoltarea ştiinţelor biologice pînă în secolul al XVIII-lea" (lectură), „Dovezi în sprijinul evoluţiei", „Lupta pentru promovarea darwinismului", „Originea vieţii", „Originea şi evoluţia metazoarelor şi metafitelor" etc. S-au făcut modificări şi pe parcursul celorlalte lecţii (reduceri de text, reformulări, completări, sublinieri etc.).

Geografie

Geografia pentru clasa a VI-a, manual nou, original, elaborat după programa şcolii de 8 ani, prezintă elevilor aspectul fizico-economic al continentelor Africa, Australia-Oceania, America de Nord, America de Sud şi Antarctica. Noţiunile de geografie fizică generală tratate în cadrul fiecărui continent completează cele studiate de elevi la geografia fizică în clasa a V-a.

O atenţie specială a fost acordată continentului Africa şi îndeosebi ţărilor africane care şi-au cîştigat independenţa, dîndu-se cele mai noi date cu privire la situaţia economică, socială şi politică din aceste ţări.

Textul manualului este întregit de un material grafic sugestiv — hărţile prezentate în interiorul manualului precum şi hărţile politice colorate de la sfîrşitul acestuia.

Geografiile regionale pentru clasa a III-a au fost revizuite, deoarece, fiind tipărite în ediţiile precedente pe plan local, prezintau în mod diferit noţiunile elementare de geografie fizică, ca şi noţiunile de geografie fizică şi economică privitoare la raion şi regiune. De asemenea, ediţiile precedente lăsau de dorit în ceea ce priveşte prezentarea grafică. Revizuind aceste manuale, editura a îmbunătăţit prezentarea noţiunilor elementare şi a definiţiilor de geografie fizică. De asemenea, noţiunile de geografie fizică şi economică privitoare la raion şi regiune au fost revăzute şi puse de acord cu programa, fiind prezentate într-o ordine logică, cu accent deosebit pe dezvoltarea industriei şi agriculturii în anii puterii populare.

S-a îmbunătăţit în acelaşi timp prezentarea grafică a acestor manuale, înlocuindu-se o serie de desene, introducîndu-se fotografii noi, ca şi hărţi lucrate într-o manieră cartografică corespunzătoare. O prezentare grafică deosebit de atractivă s-a realizat la manualul de geografie pentru şcolile din Capitală, care a apărut în şase culori.

Prof. ADRIAN TRUŢESCU
şi **DUMITRU GURANDA**

Manuale noi, mai multe, mai bune, mai frumoase.

La clasa I, în primele săptămîni de școală

La clasa I, sarcina de bază a primelor săptămîni de școală este pregătirea copiilor pentru învățarea propriu-zisă a citirii, a scrierii și aritmeticii. Mai ales învățarea citirii ridică multe probleme în fața copiilor care iau pentru prima dată contact cu școala. Separarea propoziției din vorbire, despărțirea ei în cuvinte, a cuvintelor în silabe, a acestora în sunete și apoi unirea sunetelor în silabe și a silabelor în cuvinte sînt tot atîtea greutăți pentru începători. La aceasta se mai adaugă cunoașterea literelor, legarea lor de sunetele pe care le reprezintă și unirea lor în procesul citirii. Pentru ca elevii să-și însușească aceste cunoștințe și deprinderi în mod conștient și temeinic este necesară o perioadă de pregătire — perioada premergătoare predării abecedarului. În această perioadă, care durează cam 3 săptămîni și care are o importanță deosebită, învățătorul trebuie să rezolve probleme numeroase și destul de complexe.

Să-i cunoaștem pe noii elevi

Cunoașterea copiilor și organizarea colectivului clasei, pregătirea elevilor pentru citirea cuvintelor și a propozițiilor, pentru scris, pentru învățarea aritmeticii, corectarea defectelor de vorbire pe care ar putea să le aibă unii din ei — iată doar cîteva din preocupările de căpetenie ale învățătorului clasei I în primele săptămîni de școală.

Cînd ne începem munca la clasa I știm destul de puține lucruri despre felul de a fi al elevilor noștri. Contactul prealabil cu părinții, rezultatele examenului medical îi furnizează învățătorului doar cîteva date generale despre copii. În fața lui se află un material psihologic variat: copii îndrăzneți sau timizi, sociabili sau retrași, răsfățați, capricioși, copii care au primit în familie educație diferită. Din această masă variată și neorganizată pedagogul trebuie să închege un colectiv. De aceea, încă din primele zile, el are datoria să se ocupe de cunoașterea temeinică a particularităților individuale ale copiilor pentru a putea să desfășoare apoi o muncă instructiv-educativă de calitate.

Necesitatea cunoașterii elevilor se face resimțită la tot pasul. Chiar începînd cu aranjarea copiilor în bănci. Din experiență se știe că în banca întîi este bine să așezăm copii mai organizați și mai activi, întrucît aceste locuri scapă observației învățătorului. Copiii mai puțin activi sînt așezați în locurile ce cad în cîmpul imediat de observație — la mijlocul șirurilor de bănci. Cei mai neastîmpărați și mai vioi sînt așezați în bănci cu copii mai liniștiți și mai echilibrați, iar elevii care prezintă deficiențe senzoriale (de văz sau de auz) în locuri de unde vor vedea și auzi mai bine. Evident, pentru toate acestea este necesară, chiar din primele zile de școală măcar o orientare minimă asupra particularităților individuale ale copiilor.

Cu atît mai mult se face simțită necesitatea cunoașterii elevilor pentru rezolvarea problemelor complexe de educație și instrucție. Se știe doar că aceleași acțiuni pedagogice pot da rezultate diferite, uneori chiar contrarii, în funcție de particularitățile individuale ale elevilor. Iată de ce este important să ne cunoaștem bine elevii și aceasta cît mai grabnic, din primele zile de activitate.

Copiii vin la școală cu cunoștințe variate. Mediul în care s-au născut și au crescut i-a ajutat să-și formeze un bagaj mai mare sau mai mic de cunoștințe. Pentru a ști de la ce pornește în activitatea sa cu clasa, pe ce cunoștințe poate să se bazeze, învățătorul trebuie să constate ce litere cunoaște fiecare copil, pe care din ele știe să le scrie. Pentru a afla care sînt cunoștințele de aritmetică ale copiilor este bine să le ceară să numere cu ajutorul materialului de socotit, să spună în mod abstract cîte obiecte sînt în totalitatea rezultată, să adauge și scadă cîte una sau mai multe unități în mod intuitiv sau abstract. Un asemenea control va arăta, într-un tablou de ansamblu, nivelul deprinderilor de calcul ale copiilor, necesar învățătorului pentru întocmirea unui plan real de lecții atît cu întreaga clasă cît și cu unii elevi în mod individual. De asemenea, este util ca învățătorul să observe cum se exprimă copiii, cum desenează, ce poezii și ce cîntece știu. Cunoscînd astfel nivelul fiecărui copil și al colectivului în general, învățătorul va ști ce măsuri să ia pentru a organiza cît mai bine munca în clasă.

Dezvoltarea atenției și a interesului pentru învățătură

La venirea în școală copiii nu știu să distingă cuvintele și sunetele din vorbire, nici să observe cu atenție obiectele din jur. Ei au o gîndire concretă, atenția instabilă și un bagaj sărac de reprezentări și noțiuni. Pentru a le dezvolta observația și atenția, volumul de noțiuni și reprezentări, organizez, începînd cu primele zile de școală, discuții și povestiri după ilustrații sau în legătură cu excursiile și vizitele făcute de ei, sprijinindu-mă pe întreaga lor experiență. În această perioadă pregătitoare învățătorul poate folosi ca material demonstrativ lucrurile din clasă, din mediul înconjurător.

Pentru succesul muncii este foarte important ca întregul material folosit să fie prezentat într-o formă atractivă, care să trezească interesul copiilor pentru învățătură, să le capteze atenția. Copiilor le plac mult poveștile, poeziile, cîntecele și ghicitorile. În această perioadă îi învăț multe poezii, le spun ghicitori, le citesc povești, le cînt. Dar după ce le-am citit sau le-am spus o poveste, le cer și lor să le reproducă sau le pun întrebări pentru a-i obișnui să asculte cu atenție și a-i învăța să redea conținutul celor auzite.

Este bine să folosim procedee cît mai variate pentru a le mobiliza atenția și a le menține treaz interesul pentru lecții. În acest scop am folosit uneori procedeul dramatizării, alteori i-am antrenat pe copii să povestească singuri întîmplări din viața lor, să vorbească despre cele observate în lumea înconjurătoare, în tablouri și ilustrații. La început am organizat scurte conversații în care copiii au răspuns la întrebări. Astfel ei se obișnuiesc treptat să se exprime în propoziții și fraze închegate.

Copiii trebuie obișnuiți în mod treptat să-și concentreze atenția un timp din ce în ce mai îndelungat asupra aceluiași material. Acest lucru le cere efort și îi obosește. Ei simț nevoia să se miște, să lucreze cu mîinile. Preocupați de aceasta, slăbesc atenția, interesul pentru cele discutate în clasă. De aceea în această perioadă este necesar a se varia formele de muncă în cursul lecției. Este foarte nimerit, de pildă, să introducem activități care să necesite anumite mișcări. De exemplu, le putem da elevilor să contureze anumite figuri, și să hașureze desenele astfel obținute, le putem cere să alcătuiască figuri din bețișoare etc.

Atenția copiilor în timpul lecțiilor și atitudinea lor față de muncă depind de procedeele metodice folosite, de modul cum prezentăm materialul, de organizarea lecțiilor, de asigurarea condițiilor necesare desfășurării lor. De asemenea, atitudinea copiilor față de învățătură depinde în mare măsură de faptul dacă știu de ce trebuie să îndeplinească o muncă sau alta. De aceea este bine ca la începutul lecției să explicăm scopul exercițiilor și la sfîrșitul acesteia să discutăm cu copiii rezultatele obținute.

Pentru ca elevii să înțeleagă lucrările pe care le primesc, ca și scopul executării lor, caut să le dau indicații concrete, accesibile înțelegerii lor. În primele săptămîni aceste îndrumări sînt foarte detaliate, dar într-o formă concisă și clară. De asemenea, copiii trebuie obișnuiți să înceapă toți de-o dată, să execute tema corect și îngrijit, și în mod treptat să se deprindă să-și aprecieze lucrările. Și fiindcă nu toți lucrează în același ritm, îmi pregătesc din timp teme individuale.

Cuvinte, silabe, sunete

În perioada de pregătire un loc important îl ocupă exercițiile de împărțire a propozițiilor în cuvinte și exercițiile fonetice de familiarizare a copiilor cu sunetele. Elevii trebuie să cunoască în mod practic ce este o propoziție încă înainte de predarea abecedarului, să știe să deosebească cuvintele dintr-o propoziție, silabele, sunetele. De regulă ei deosebesc ușor numele de ființe și de lucruri, dar întîmpină greutăți la deosebirea prepozițiilor și conjuncțiilor. De asemenea, cred, de pildă, că expresii ca „la noi", „în casă" etc. formează un singur cuvînt. Pentru a preîntîmpina astfel de greutăți folosesc în mod special pauzele între cuvinte, accentuînd cu insistență fiecare cuvînt. Aceste pauze se pot marca la început bătînd cu creionul în bancă sau cerînd copiilor să bată din palme.

Arătam că tot în perioada preabecedară elevii trebuie familiarizați cu cîteva sunete. Este de preferat ca aceste sunete să le fie prezentate întîi prin folosirea onomatopeelor sau exclamațiilor. Dintre vocale, în această perioadă se predau „a, o, u", deoarece fiecare dintre ele poate constitui singură un cuvînt, iar dintre consoane numai cele care se pot prelungi — de exemplu „m", „r", „n". Este bine să se folosească cît mai multe procedee pentru separarea aceluiași sunet, pentru a-i ajuta pe copii să-l înțeleagă mai bine, să-l distingă mai ușor. Îi putem familiariza cu sunetul „u", de pildă, cerîndu-le să imite șuieratul locomotivei (u-u-u), după ce le-am arătat pe o planșă trenul. Este și mai bine dacă le povestim o întîmplare legată de sosirea trenului în gară, pentru că atunci copiii vor fi mult mai atenți. Firește, asemenea procedee trebuie să folosim și pentru identificarea altor sunete.

Desigur în primele săptămîni nu vom face toate felurile de exerciții fonetice dintr-odată. Această muncă trebuie să se desfășoare treptat, de la o zi la alta. De pildă, într-o lecție se descompun propozițiile în cuvinte, în una sau două lecții se împart propozițiile în silabe și numai după aceea se poate trece la separarea sunetelor.

Legătura între obiecte

În vederea pregătirii pentru scriere trebuie să le dezvoltăm copiilor mușchii mici ai mîinii, să dăm atenție din prima zi poziției corecte la scris. În acest scop se fac exerciții de formare a figurilor rectilinii și a literelor de tipar din bețișoare. Elevii trebuie dinainte familiarizați cu liniatura caietului, cu marcarea locului de întretăiere a liniilor orizontale cu cele oblice prin puncte.

Această pregătire pentru citire și scriere nu se realizează, în primele săptămîni, numai în orele de citire și scriere, ci la toate orele de curs. Toate activitățile din această perioadă au ca scop pregătirea copiilor pentru scris și citit, trezirea interesului lor pentru învățătură, dezvoltarea spiritului lor de observație, a percepțiilor și reprezentărilor, a vorbirii și gîndirii.

Pentru atingerea acestui scop este necesar ca lecțiile din primele săptămîni de școală, indiferent de obiect, să fie strîns legate între ele prin conținutul lor, sprijinindu-se una pe alta. De exemplu, la desen se pot contura și hașura o serie de figuri de pe planșele din Abecedar, activitate care contribuie la pregătirea mîinii pentru scris. De obicei, aleg pentru desen obiecte care cuprind linii ce vor înlesni scrierea elementelor literelor și cifrelor (oul, secera, cercul). Conturarea șabloanelor întărește mușchii mîinii, iar hașurarea dezvoltă posibilitatea elevilor de a măsura din ochi, precum și siguranța mișcărilor mîinii. La fel în cadrul orelor de expunere — compunere se fac exerciții de analiză fonetică necesare învățării citirii.

Inv. VIOARA DÎRLEA
Școala de 8 ani din comuna Sagul, regiunea Banat

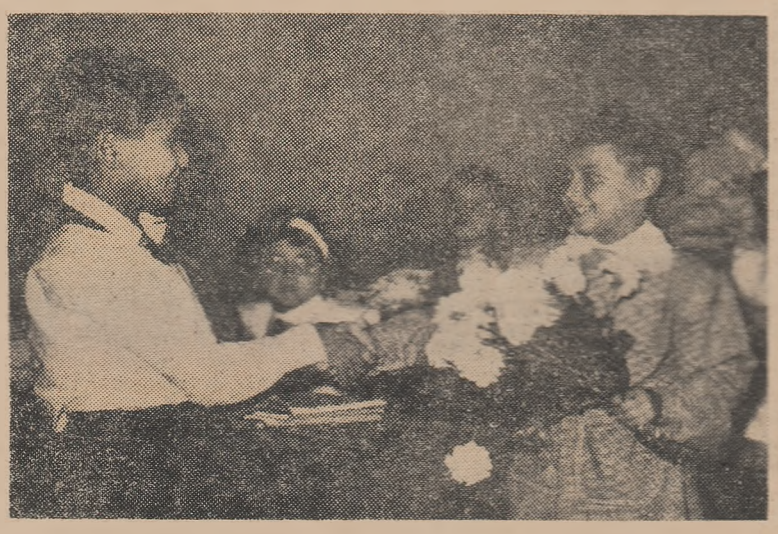

Felicitări și flori pentru cei mai mici dintre colegi

Probleme de limbă

Unul dintre aspectele fundamentale ale studiului literaturii romîne în școala medie este analiza literară a textelor, care îi ajută pe elevi să cunoască bogăția și originalitatea fondului de idei și capacitatea acestuia de a reflecta realitatea unei epoci istorice. În același timp, prin analiza atentă a textului literar se pot pune în evidență numeroase particularități de limbă, de stil, cu scopul de a fixa mai bine valoarea inovației artistice în sfera mijloacelor de exprimare poetică și de a sublinia capacitatea limbii noastre literare de a reda nuanțat și exact un infinit șir de idei, de la cele mai simple pînă la cele mai complexe și mai subtile. De aceea sarcinile legate de analiza literară, și în general de studiul limbii romîne în ultimele clase ale școlii medii, sînt mult mai complexe decît par la prima vedere.

În discuțiile recente, inițiate prin articolele publicate în „Scînteia" despre problemele actuale ale cultivării limbii literare, s-a subliniat faptul că școala este principalul factor de propagare a unei limbi literare corecte, bogate, adecvată nevoilor sporite ale comunicării multilaterale în condițiile progresului culturii moderne. Studiul literaturii și al celorlalte domenii ale științelor sociale implică obligația de a urmări, concomitent cu asimilarea unui bogat bagaj de cunoștințe, creșterea treptată a capacității elevilor de a exprima corect și exact fondul de idei asimilate. Felul cum interpretează elevii textele literare și cum exprimă cunoștințele căpătate, aprecierea exprimării lor pot constitui o excelentă școală de cultivare a limbii noastre literare; această școală trebuie făcută cu ei chiar dacă obligația în sine nu este înscrisă aparte în programa de învățămînt.

Absolvenții școlilor noastre medii se prezintă an de an cu un nivel de pregătire tot mai bun și cu o sistematizare matură a cunoștințelor. Cunoștințele temeinice și bine organizate dezvoltă gîndirea și, în nemijlocită legătură cu aceasta, exprimarea devine îngrijită, clară, exactă. Lectura multilaterală, științifică și literară, e apoi un auxiliar prețios al dezvoltării capacității de exprimare precisă și nuanțată, pe măsura varietății și subtilității ideilor.

Dacă se mai discută, și e bine să se discute cît mai temeinic, problemele limbii literare în școli, e pentru că, preocupați de calitatea învățămîntului, sîntem cu toții interesați în generalizarea faptelor pozitive, în eliminarea oricăror greșeli în modul de a folosi cel mai important factor de comunicare — limba literară. De altfel, discuțiile recente despre problemele limbii literare par să fi avut un ecou pozitiv și în rîndurile profesorilor de alte specialități decît limba și literatura română, care au început să intervină mai des pentru a corecta exprimarea defectuoasă a elevilor. Acest lucru are o importanță enormă pentru dezvoltarea capacității de exprimare corectă a ideilor, a noțiunilor științifice, atît de variate azi.

Examenele pe care le-au dat în vara și toamna acestui an absolvenții școlilor medii au scos la iveală, pe lîngă succesele dobîndite în înarmarea lor cu deprinderi de exprimare corectă, unele slăbiciuni și erori care mai dăinuie în această privință. Ne oprim acum asupra lor căci, cu cît vor fi scoase mai repede la lumină, cu atît vor putea fi mai repede înlăturate, iar acțiunea comună de cultivare a limbii noastre literare va înregistra succese tot mai mari.

Sînt încă frecvente, la unii elevi, frazele neclare și asocierile nepotrivite de cuvinte, ca: „Scenele de teatru... sînt realizate în așa fel încît să nu displacă spectatorii" sau „Asupra acestui roman măreț (Răscoala), Rebreanu a studiat cu amănuntime presa vremii".

Expunerea unei teme sau discuția despre o problemă de istorie literară alunecă uneori în divagații inutile, încărcate cu repetări supărătoare cînd lipsește informația exactă și cînd exprimarea este lăsată să meargă în voie, fără nici un control critic: „Romancierii au descris într-o formă artistică toată acțiunea epocii, din toate împrejurările, cu toate ocaziile zilnice ce și le ofereau reprezentanții lumii, ai vieții publice"; „Sadoveanu a combătut ideea că viața oamenilor simpli de la sate nu poate constitui subiect de discuție. Astfel de discuții au constituit obiectul lucrărilor *Baltagul* în care este descrisă viața Victoriei Lipan".

Lecții de recapitulare la începutul anului

Recapitularea, ca moment constitutiv în procesul de învățămînt, are funcțiuni multiple: sistematizează materia parcursă, stabilește înăuntrul acesteia etape și legături necesare, încheagă ansambluri sintetice, asigurînd extragerea și fixarea esențialului, ușurează asimilarea și memorizarea faptelor.

Recapitularea ca atare nu constituie un procedeu tip, ci variază în funcție de materia în cauză. Ea este utilizată în toate acele momente ale procesului de învățămînt în care este nevoie să se consolideze cunoștințele, să se facă legături, să se prezinte cadrul general al faptelor sau să se deschidă noi perspective pentru înțelegerea fenomenelor în studiu.

În cazul istoriei, recapitularea de la începutul anului școlar reprezintă o problemă importantă. Cu atît mai importantă cu cît, prin chiar natura lui, obiectul istoriei implică legături necesare între fenomenele din diferite orînduiri sociale. În cele ce urmează încercăm să dăm cîteva sugestii privind conținutul și desfășurarea lecțiilor în care se realizează această recapitulare la diferitele clase ale școlii de cultură generală.

Întrucît cu clasa a V-a se începe studiul sistematic al istoriei și întrucît în clasa a IV-a elevii au studiat istoria patriei, primele ore ținute la această clasă vor trebui folosite pentru recapitularea în așa fel a cîtorva momente importante din trecutul istoric al poporului nostru, încît elevii să fie pregătiți pentru înțelegerea noțiunilor de istorie pe care le vor studia în lecțiile ce urmează. De exemplu, se va putea vorbi despre oamenii care au locuit pe teritoriul țării noastre în trecutul îndepărtat, despre schimbările intervenite în viața lor, despre statul dac, despre cucerirea Daciei de către romani.

În clasa a VI-a reluăm noțiuni de bază, asigurîndu-ne, prin explicări adecvate din materia clasei a V-a, dacă elevii au noțiuni clare și precise despre orînduiri sociale, clase sociale, școală, revoluție, stat sclavagist etc.; este bine să recurgem la descrieri rezumative (dar nu dogmatice, ci sugestive) cu privire la viața omenească în orînduirea comunei primitive, accentuînd rolul uneltelor în dezvoltarea procesului de muncă și să reamintim prin simple enumerări statele sclavagiste cunoscute în anul anterior. Discuții ceva mai adîncite este indicat să purtăm asupra trăsăturilor tipice ale statelor sclavagiste, asupra contribuției lor la dezvoltarea civilizației omenești și la trecerea spre o altă orînduire socială.

Deoarece în clasa a VII-a programa cuprinde studiul întregii istorii a Romîniei este indicat ca la această clasă elevii să recapituleze caracteristicile orînduirilor sociale, subliniindu-se înlănțuirea lor pe o linie progresivă în dezvoltarea societății omenești. În lecția de introducere va fi necesar totodată să se stimuleze interesul elevilor pentru studiul istoriei patriei, arătîndu-se că aceasta se integrează în istoria generală a lumii, că munca și lupta poporului romîn de-a lungul veacurilor au contribuit la progresul societății omenești.

În clasa a VIII-a — în acest an școlar — li se va explica elevilor că în clasele medii se reia studiul succesiv al orînduirilor sociale, mai complex și mai adîncit, cu scopul de a se scoate în evidență cauzalitatea fenomenelor istorice, interdependența lor, rolul determinant al maselor populare, lupta de clasă ca motor al dezvoltării societății. Este necesar ca printr-o recapitulare adecvată să ne asigurăm că elevii sînt edificați asupra noțiunilor fundamentale de istorie studiate în anii anteriori, aceasta cu atît mai mult cu cît în clasa a VIII-a profesorul lucrează, în cele mai multe cazuri, cu elevi noi. E vorba de noțiuni referitoare la baza economică a societății, la viața politică, la rolul maselor și al personalității în istorie, la cultură etc.

La clasa a IX-a este bine să se prezinte în linii mari, esențiale o sinteză asupra comunei primitive și orînduirii sclavagiste sub raport economico-social, vorbindu-se despre progresul realizat de omenire în dezvoltarea economică, despre apariția claselor fundamentale și despre raporturile dintre ele, despre diferitele aspecte ale luptei de clasă (acestea din urmă ilustrate cu exemple) — ca și sub raport politic, subliniindu-se apariția statelor sclavagiste și formele lor. În ceea ce privește cultura, le vom cere elevilor să dea caracterizări sumare privind principalele opere artistice și literare ale antichității și să arate contribuția culturii antice la formarea spiritului științific modern.

După o schemă asemănătoare putem recapitula în clasa a X-a principalele caracteristici ale orînduirii feudale, scoțînd în evidență și cele trei perioade ale acesteia: formarea, înflorirea, descompunerea. Este indicat să ne oprim asupra faptului că în sînul orînduirii feudale au apărut germenii orînduirii capitaliste, că aci a început procesul de formare a celor două clase fundamentale ale acestei orînduiri: burghezia și proletariatul. În încheiere vom arăta că în orînduirea feudală s-au pus bazele primelor state moderne din istoria lumii.

După ce au studiat succesiv în fiecare an, în clasele anterioare orînduirile sociale, elevii din clasa a XI-a trebuie să aibă noțiuni precise asupra acestor orînduiri, trebuie să știe a interpreta singuri un fenomen istoric. Este bine ca în această clasă să recapitulăm cu ei cîteva elemente importante din materia anilor trecuți, discutînd despre revoluții și caracterul lor, despre apariția socialismului științific, despre politica internă și externă a statelor capitaliste, despre formarea statelor socialiste etc. Astfel, trecerea la studiul complex al istoriei patriei va căpăta cîteva importante puncte de sprijin.

Lecțiile introductive de recapitulare sînt lecții-cheie. Ele sintetizează cunoștințele parcurse și deschid perspective noi. O dată cu aceasta indică linia care va fi urmată în munca întregului an. Buna lor organizare poate contribui mult la desfășurarea judicioasă a muncii de predare.

Prof. TATIANA CIOCÎRLIE
Școala medie nr. 10, București

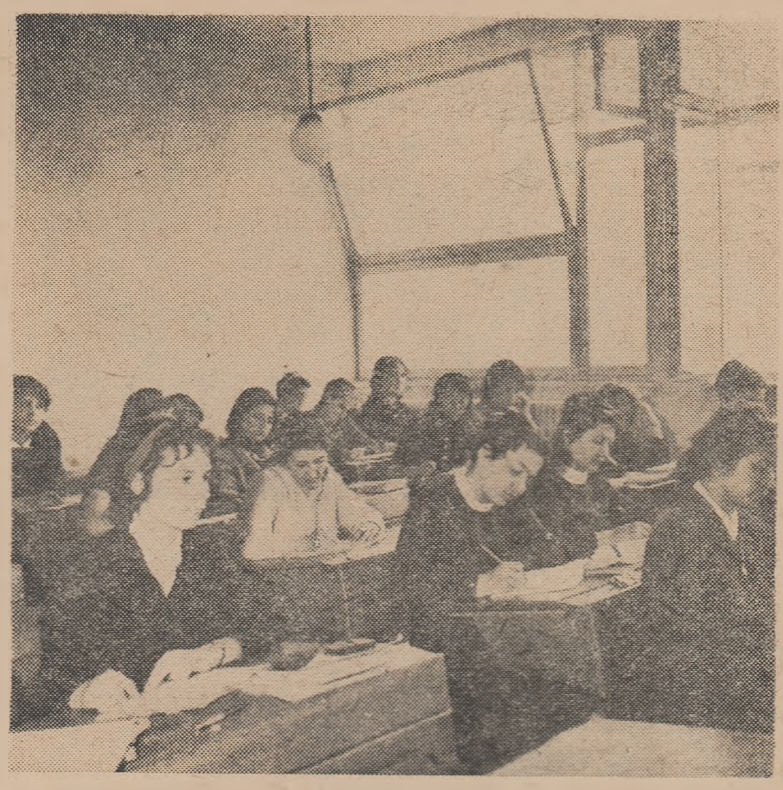

Primele ore de curs

PORNIND DE LA UN PLAN DE MUNCĂ

Răsfoiesc un plan de muncă anual — documentul de bază în orientarea activității instructiv-educative ce se desfășoară într-una din școlile orașului Pitești. E scris frumos, caligrafic, meticulos, cu rubricile despărțite în diferite culori. Cuprinde un noian de probleme, are „termene de îndeplinire" prevede „cine răspunde", stabilește „măsuri" etc. Și totuși, după ce îl citești atent rămîi cu o senzație de nemulțumire. Ai impresia de ceva „deja văzut": oare unde am mai întîlnit aceleași sarcini, aceleași probleme, aceleași preocupări? M am dumirit: e aproape același plan ca anul trecut (care, la rîndul său, era aproape la fel cu cel de acum doi ani, care și el...). Cu foarte mici modificări planul ar putea fi folosit la orice școală din oraș și — cu alte vreo două schimbări — la orice școală din țară... E, cum se spune, un „plan general" — dar prea general și etern valabil! Nu reflectă specificul școlii, nu oferă o linie de perspectivă; nu pune probleme noi; nu arată ce anume trebuie — neapărat — rezolvat anul acesta; nu specifică ce experiențe pozitive trebuie extinse, care au fost deficiențele ce vor trebui înlăturate. E, ca să zicem așa, un material numai bun pentru rubrica „De toate pentru toți".

Ce-ar fi fost dacă — de pildă — s-ar fi înscris în planul anual un capitol intitulat: „Nici un corigent încă de pe primul trimestru", în care s-ar fi arătat — foarte precis și foarte concret — căile, procedeele și metodele ce vor trebui folosite pentru atingerea acestui obiectiv? Ar fi fost o inițiativă utilă și mobilizatoare. Adică de ce să nu încercăm să depășim formula-șablon — „Vom depune toate eforturile pentru a obține rezultate cît mai bune..." etc. care nu angajează pe nimeni la nimic. Deoarece în școală sînt clase în care nici un elev n-a rămas corigent, de ce să nu se lupte cu toată hotărîrea pentru generalizarea experienței colectivelor de profesori și a diriginților care au lucrat la aceste clase?

Înscrierea în plan a unor astfel de obiective, strădania de a le realiza vor însemna, fără îndoială, un pas înainte în munca școlii. Contribuind la înlăturarea stilului de muncă șablonard, rutinier, ele ar deschide cîmp larg pentru o activitate vie, creatoare.

FLORIN ANGHEI.

...n analiza literară

Analiza literară și discutarea diferitelor capitole de istorie literară pot oferi un bogat material ilustrativ pentru a demonstra varietatea de nuanțe semantice ale cuvintelor, ale construcțiilor gramaticale și stilistice, pentru a dovedi în mod concret ce rol de seamă au sinonimia, termenii tehnici cu întrebuințare figurată în opera scriitorilor, ce valoare practică, impusă de logica gîndirii, au relațiile sintactice și cît de important este în alcătuirea acestora capitolul acelor unelte gramaticale, în general subestimate, dar esențiale pentru a lega corect cuvintele între ele — prepozițiile și conjuncțiile. Uneori acestea sînt folosite greșit de elevi în structura frazelor: „Se înapoiază *după* front"; „Meritul scriitorului a fost *prin* introducerea unei atmosfere noi în literatură"; „În acest roman, Cezar Petrescu face o *alternanță prin* personalitatea lui Radu Comșa".

Se mai întîlnesc și erori gramaticale elementare, neînțelegerea sensului exact al cuvintelor tehnice, a neologismelor (cît de urgentă ar fi tipărirea unui *Dicționar explicativ școlar* la Editura didactică), greșeli de ortografie, pe care profesorii de toate specialitățile trebuie să le combată cu toată hotărîrea.

Lecțiile de literatură pot fi un excelent mijloc de a lupta contra uniformității și a șablonului frazelor din exprimarea elevilor care, ajunși la vîrsta înțelegerii logice atît a normelor limbii literare cît și a frumuseții stilului artistic, pot fi deprinși cu un autocontrol lingvistic și estetic din ce în ce mai riguros și mai supraveghcat.

Exemplele date mai sus, la care, desigur, fiecare profesor de limbă și literatură romînă sau chiar de alte discipline va putea adăuga altele, sînt utile pentru a trage cîteva concluzii de ordin practic acum, la început de nou an școlar, pentru ca problemele limbii literare să capete o rezolvare judicioasă.

Mi se pare esențial să se dezvolte la elevi o atitudine conștientă față de cultivarea limbii literare prin subliniercea atentă, de o parte, a valorilor pozitive ale textelor literare ce se analizează și, pe de alta, a abaterilor și a șablonului inexpresiv din propria lor exprimare. Desigur că ar fi de dorit ca în programa de învățămînt să se prevadă mai multe lecții de sintaxă și stil. Dar chiar și așa se pot obține succese neîndoielnice în cultivarea limbii literare. Lucrul fundamental pentru obținerea unor asemenea succese stă în îmbinarea continuă a analizei fondului cu aceea a particularităților de limbă și supravegherea atentă a scrisului și vorbirii elevilor la literatura romînă în primul rînd, dar concomitent și la celelalte discipline. O solidarizare a cadrelor didactice în jurul acestor probleme esențiale de cultură generală va asigura în numai cîțiva ani un nivel satisfăcător al limbii literare în rîndurile elevilor care se vor prezenta la examenul de maturitate. Se va putea constata astfel nu numai un bagaj satisfăcător al cunoștințelor lor generale, ci și o necesară maturitate a limbajului lor științific și literar. Pentru a ajunge la aceste rezultate, problemele limbii literare trebuie să stea în centrul atenției profesorilor care predau literatura romînă în ultimele clase, ca și a celorlalți profesori care, examinînd răspunsurile scrise sau orale, au ocazia să facă numeroase observații critice în legătură cu exprimarea elevilor. Din tezele trimestriale și din caietele de literatură se poate oricînd extrage un bogat material ilustrativ pentru a sublinia atît părțile bune cît și erorile nepermise în mînuirea limbii. Trebuie definitiv părăsită ideea că a face istorie literară în școală înseamnă a ne limita la discutarea unui șir de idei cuprinse în capitolul respectiv sau într-o operă literară; din teza că fondul de idei și exprimarea lui prin limbă constituie esența operei literare decurge obligația de a studia atent valorile limbii literare romîne, de a face pe elevi să le înțeleagă și să le iubească. Atunci ei singuri vor căuta să se exprime corect, precis și nuanțat. Însemnările de față nu au urmărit altceva decît să sublinieze anumite fapte și să reamintească răspunderile, la început de nou an școlar.

Conf. univ. Gh. BULGĂR

ELAN ÎN MUNCĂ

(Urmare din pag. 1-a)

țile derivate — viteză, accelerație, forță etc. Răspunsurile elevilor au dovedit exigența profesoarei în fiecare oră de curs din anul trecut, deoarece ei erau obișnuiți cu acest mod de a fi ascultați și i-au putut face față.

Preocupare vie pentru calitatea cunoștințelor elevilor există și la Școala de 8 ani din Cisnădie. Tovarășul Aurelian Munteanu, directorul școlii, și-a propus să realizeze în acest scop o colaborare mai strînsă și mai bine organizată a cadrelor didactice din școala sa. Se va întări îndeosebi colaborarea între profesorii care predau la clase ce se succed, în vederea unei continuități firești în pregătirea elevilor. Profesorii de la clasa a V-a, de exemplu, vor păstra o legătură permanentă cu învățătorii claselor a IV-a, vor asista reciproc la lecții pentru a putea astfel realiza o sudură perfectă în munca instructiv-educativă și în cunoștințele elevilor.

Convins că de îmbunătățirea propriei sale munci depinde în mare măsură nivelul muncii întregului colectiv didactic, directorul școlii își propune să desfășoare o îndrumare mai sistematică a procesului instructiv-educativ. În acest scop el va asista în primul trimestru la lecțiile tuturor cadrelor didactice. Pentru ca discuția cu profesorii și îndrumarea acestora să se desfășoare pe baza unei mai bune cunoașteri a muncii lor, directorul își propune să asiste la cîteva lecții în șir la un profesor, așa încît să ajungă la observații mai concludente. Nu atît cum s-a predat o lecție, vrea să știe directorul școlii, ci cum muncește profesorul respectiv.

Preocupat, la fel ca ceilalți directori de care am vorbit pînă acum, de ridicarea nivelului pregătirii elevilor, tovarășul Otto Böhm, conducătorul Școlii medii din Cisnădie, este hotărît să dea atenție deosebită în acest an școlar legăturii între profesorii ce predau obiecte înrudite — matematică și fizică, istorie și socialism științific — pentru ca în cadrul fiecărei clase procesul de învățămînt să aibă un caracter unitar, pentru ca însăși munca elevilor fiecărei clase în parte să fie închegată și sistematică.

Cu hotărîrea de a munci mai bine au pornit anul școlar toți învățătorii și profesorii. Dorința aceasta trebuie să nu slăbească, ci să se înfăptuiască cu tot mai multă tragere de inimă, cu tot mai mult interes. Socialismul are nevoie de cadre foarte bine pregătite. Cunoștințele, dar și dorința de a le îmbogăți mereu, disciplina muncii se însușesc și se formează în școală. Efortul în acest sens al cadrelor didactice este deci o cerință principală a învățămîntului nostru.

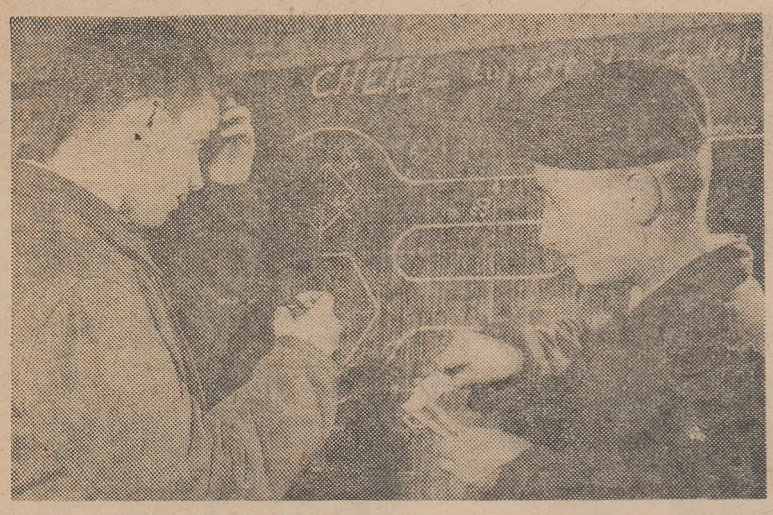

Executarea unei chei — prima probă de măiestrie a noilor ucenici lăcătuşi

Noul – element caracteristic al anului care începe

Mijloc de septembrie. Lumina blîndă a dimineţii răcoroase cade pe galbenul nostalgic al primelor frunze de toamnă.

Sună de întrare! E primul „clopoţel" din noul an şcolar...

În această dimineaţă de septembrie — sărbătoare a elevilor, a profesorilor şi a întregului popor — am vizitat Centrul şcolar de construcţii din Bucureşti. Pretutindeni ne-a întîmpinat noul — căci noul este acum caracteristic oricărei şcoli, din oricare colţ al ţării noastre.

Aici noul înseamnă o clădire cu patru ateliere-şcoală, în care orele de instruire practică se vor desfăşura în condiţii dintre cele mai bune. Atenţia ne-a fost atrasă în chip deosebit de atelierul de zidărie şi prefabricate: spaţios şi luminos, el te îmbie vădit la lucru. Podul rulant pentru transportul elementelor prefabricate va fi mînuit în curînd de noii ucenici, care vor construi, la început în miniatură, blocuri de locuinţe din panouri.

Noul mai înseamnă aici şi ridicarea a încă 8 săli de clasă moderne, ca şi a unui cămin suplimentar cu 210 locuri. Şi tot nou este şi materialul didactic executat de elevii-maiştri la practică, material venit să-l întregească pe cel existent, care a contribuit simţitor, încă din anii trecuţi, la renumele şcolii. Am examinat cîteva din machetele expuse: un „Frühling-Michaelis" (aparat de încercat piesele la întindere), reprezintă o adevărată operă de maistru prin precizia şi fineţea execuţiei, în stare să rivalizeze cu produsele unei întreprinderi specializate. De curînd despachetate, îşi aşteaptă rîndul pe standurile recent amenajate macaraua automată dublă, escavatorul cu cupe, cofrajul de planşeu ciupercă, mecanismul escavatorului 503, cuptorul rotativ şi multe, multe alte machete cu care profesorii vor ilustra lecţiile din acest an şcolar.

— Dar unde sînt ucenicii care au acum ore de instruire practică în atelierele-şcoală? — am întrebat pe conducătorii şcolii.

— Vizitează şantiere şi întreprinderi, conduşi de maiştrii-instructori, pentru a cunoaşte specificul sectorului de construcţii — ni s-a răspuns.

Am aflat apoi că, după săptămîna vizitelor pe şantiere şi în întreprinderi, ucenicii îşi vor găsi locurile bine determinate la bancurile de lucru.

Am răsfoit primele planuri calendaristice — cu grijă şi judicios întocmite — şi am examinat orarul — pentru început provizoriu, dar respectînd principiile pedagogice.

Prin extinderea şi modernizarea Centrului şcolar de construcţii din Bucureşti s-a creat o minunată bază materială în vederea pregătirii unor muncitori şi tehnicieni temeinic instruiţi. Cadrele didactice ale şcolii sînt hotărîte să folosească din plin aceste condiţii, iar ucenicii şi elevii sînt gata să răspundă cu cinste grijii ce li se arată.

Ing. VICTOR GHERGHIŞAN
inspector
în Ministerul Învăţămîntului

Viitorii tehnicieni agricoli

La centrul şcolar agricol din Curtea de Argeş, ca şi la toate şcolile cu acelaşi profil, noul an de învăţămînt s-a deschis într-o atmosferă cu deosebire sărbătorească. Şi este de înţeles acest lucru dacă ţinem seamă că noul an se deschide în condiţiile în care întreaga agricultură este colectivizată, în condiţiile aplicării prevederilor cuprinse în Hotărîrea partidului şi guvernului cu privire la dezvoltarea şi îmbunătăţirea învăţămîntului agricol.

Sute de elevi au venit să înveţe la Centrul şcolar agricol din Curtea de Argeş arta cultivării solului şi creşterii animalelor în condiţiile agriculturii noi, socialiste. Mulţi dintre ei sînt foşti elevi ai şcolilor profesionale agricole. Alţii au trecut abia acum pragul şcolii generale de 7 ani şi au venit aici din satele unde se vor întoarce peste cîţiva ani, înarmaţi cu cunoştinţe temeinice, variate. Din Pecea sau de la Ungheni, din Răchiţele sau Valea Danului, din Dragoslavele sau de la Munăteşti au venit toţi animaţi de aceeaşi dorinţă: să înveţe, să înveţe cît mai mult şi cît mai bine cum se construieşte o seră, cum se pun furajele la însilozat, cum poţi obţine 5.000 kg porumb boabe la hectar în pămînt neirigat, cum pot fi perfecţionate rasele de animale sau soiurile de pomi, cum poţi face, într-un cuvînt, ca averea celor ce trudesc pe ogoarele înfrăţite să devină pe zi ce trece mai mare, mai înfloritoare.

Sînt tineri care de abia au trăit emoţiile examenelor de admitere şi în ochii cărora strălucesc nenumărate speranţe, nenumărate proiecte de viitor. Iar speranţele lor nu vor fi înşelate. Au simţit asta din cuvîntările care s-au rostit la festivitatea deschiderii cursurilor, ascultînd mărturiile colegilor lor mai mari şi mai ales văzînd condiţiile de studiu ce li se oferă. Pe cele 120 de hectare ale gospodăriei didactice, unde vor aplica în practică ceea ce vor învăţa în lecţiile teoretice, există o întreagă diversitate de culturi. Vreme de 4 ani vor putea învăţa aici cum să îndrume viaţa pomilor, cum să-i oblige să rodească fructe de două şi trei ori mai multe, mai bune şi mai frumoase decît în mod obişnuit, vor putea să urmărească în miezul iernii rumeneala roşiilor care dau în pîrg sub acoperişul de sticlă al serelor, vor învăţa să smulgă solului recolte tot mai mari, tot mai bogate.

Primele ore de curs au fost aşteptate cu nerăbdare. Iată, clopoţelul a sunat şi elevii s-au instalat în bănci. La început s-au discutat probleme introductive generale. Dar şi ele reprezintă o parte din cunoştinţele viitorilor tehnicieni agricoli. La anul I al şcolii tehnice veterinare, de pildă, la prima lecţie de zootehnie, au fost puse în discuţie probleme dintre cele mai însemnate: ce importanţă are pentru economia naţională creşterea animalelor?; cum s-a dezvoltat ea în anii democraţiei populare?; ce perspective îi oferă încheierea colectivizării agriculturii?; ce sarcini au fost puse în faţa fiecărui sector?. Sînt probleme concrete, despre care elevii au mai auzit discutîndu-se în satele lor, în şcoala de unde au plecat. Dar aici ele capătă un nou înţeles şi o nouă profunzime. Li se vorbeşte, ca unor viitori specialişti, despre teoria evoluţionistă, despre morfologia animalelor, despre arta creşterii fiecărei specii în parte.

Lecţiilor teoretice le urmează în scurt timp practica în grajdurile gospodăriilor didactice. Cum se face abordarea sau contenţia animalelor? Cum se efectuează o injecţie? Elevii îşi dau şi mai bine seama că dacă munca — pe care generaţii de ţărani au făcut-o cum s-au priceput — se întemeiază pe cunoştinţe ştiinţifice, ea dă rezultate nemăsurat mai bune.

În aceeaşi vreme horticultorii au început lucrările pe ogoarele gospodăriei. Împrăştiaţi prin livezi învaţă cum se recoltează prunele şi merele, cum se ambalează. Sînt operaţii în aparenţă simple. În fiecare din ele sînt însă nenumărate amănunte de care se cere să ţii seama. Fiecare „mărunţiş" îşi are importanţa lui. Şi găseşti astfel de „mărunţişuri" pretutindeni, în număr destul de mare: la însilozarea furajelor, la scoaterea şi sortarea puieţilor din pepinieră la verificarea altoiurilor în ochi, la pregătirea serelor pentru plantatul culturilor forţate, în orice loc de muncă al gospodăriei.

Pretutindeni se cere o muncă migăloasă, atentă, studiu temeinic de fiecare zi. Cadrele didactice ale şcolii s-au străduit ca toate acestea să se desfăşoare cît mai bine din primele ore de şcoală, pentru că nimic nu li se pare mai important decît datoria de a-i pregăti la înălţimea cerinţelor pe viitorii tehnicieni ai agriculturii noastre.

★

Şi la Centrul şcolar agricol din Turda munca noului an se desfăşoară rodnic din primele zile de şcoală. Aici învaţă în acest an circa 500 de elevi, care se pregătesc să devină tehnicieni agronomi şi tehnicieni veterinari.

Pentru ca ei să-şi însuşească cunoştinţe şi deprinderi temeinice, s-au asigurat din timp cele mai bune condiţii de desfăşurare a lecţiilor şi a lucrărilor practice.

Şcoala dispune de 12 săli de clasă, de laborator pentru fizică şi chimie şi 4 cabinete tehnice pentru diferite specialităţi: zootehnie, fitotehnie, producţia plantelor, agrotehnică şi mecanizare. Practica în producţie se desfăşoară în cadrul Staţiunii experimentale agricole din Turda, unde elevii au la dispoziţie loturi cu variate specii de plante, un parc bogat de maşini agricole moderne şi grajduri cu numeroase specii de animale.

Lecţiile şi lucrările practice sînt conduse de 12 profesori şi 17 ingineri de diferite specialităţi. Pentru ca viitorii tehnicieni agronomi şi veterinari să se deprindă încă de pe băncile şcolii şi cu munca de cercetare, unele obiecte de specialitate sînt predate de cercetători ştiinţifici de la staţiunea agricolă experimentală.

Hotărîţi să răspundă cu cinste grijii care se arată pentru buna lor pregătire, elevii şcolii şi-au început cu hărnicie munca, dornici să ajungă tehnicieni de frunte, cadre de nădejde ale agriculturii noastre socialiste.

B. OCTAVIAN
şi GH. DIVRICIAN

In acorduri muzicale

Un elev grăbit, cu vioara în mînă, a trecut aproape neobservat. Alţi doi, care i-au urmat la scurt interval, nu l-au mai lăsat însă indiferent pe trecătorul ocazional de pe străzile înfloritului oraşel Rîmnicu Vîlcea. Era un semn că vîlcenii îndrăgesc nu numai florile, dar şi muzica. Admiraţia pe care i-au trezit-o prospeţimea şi curăţenia străzilor, oraşul îngrijit, bine gospodărit, a sporit atunci şi mai mult. Grupurile următoare de elevi veneau ca un indiciu sigur — pe acolo, pe undeva prin apropiere, există o şcoală de muzică.

Da, în Rîmnicu Vîlcea, pe strada Lenin, există din anul 1957 o şcoală elementară de muzică. Vîlcenii îndrăgesc atît de mult muzica încît nu s-au lăsat pînă nu s-a creat o şcoală în oraşul lor. A avut cine să le asculte şi să le îndeplinească dorinţa. S-or fi străduit ei şi în trecut, dar atunci n-a avut cine să-i audă.

Şcoala pregăteşte şi pe talentaţii în arta plastică. O spune chiar titulatura ei — Şcoala de muzică şi artă plastică. În holuri sînt expuse zeci de acuarele şi desene. Admirîndu-le în după amiaza zilei de 15 septembrie — ziua cînd au început cursurile noului an şcolar — puteai auzi, de dincolo de uşa din stînga, sunete de trompetă. Cînta elevul Petre Stănescu, fiul unui colectivist din Păuşeşti-Măglaş. Din spre uşa din faţă se auzeau acorduri, cînd viguroase, cînd delicate, de pian. În dreapta cînta o vioară sub arcuşul mînuit încă nesigur de începătorul Dan Vîlceanu, fiul unui mecanic.

Cei 330 de elevi ai şcolii elementare de muzică şi artă plastică din Rîmnicu Vîlcea au sărbătorit de două ori deschiderea anului şcolar — o dată la şcoala în care-şi primesc cunoştinţele de cultură generală şi a doua oară aici, unde au venit să înveţe arta de care se simt chemaţi. De ei, de pregătirea lor în domeniul artei, se îngrijesc în primul rînd profesorii şcolii. Ei le predau cu dragoste, cu răbdare şi cu pricepere, comorile cucerite cu zeci de ani în urmă pe acelaşi drum al artei pe care au pornit astăzi elevii lor. Le poartă însă de grijă şi iubitorii artei şi artişti mari de la Bucureşti. Magda Nicolau, Ştefan Ruha au fost prin şcoala lor. Acesta a fost un bun prilej de îmbogăţire a înregistrărilor pe bandă de magnetofon ale şcolii. Conservatorul „Ciprian Porumbescu" trimite adesea metodişti care îndrumează cadrele didactice din şcoală, ţin expuneri pe teme legate de perfecţionarea lor artistică şi metodică. Profesorul Ionel Geantă, şef de catedră la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" şi mai ales maestrul Ion Dumitrescu, secretarul Uniunii Compozitorilor, vin în sprijinul şcolii ori de cîte ori colectivul dă un semnal, adresează o „cerere".

Încurajate şi sprijinite din toate părţile, cadrele didactice ale şcolii simt an de an că le cresc puterile de muncă. Directorul şcolii, vorbind în numele întregului colectiv, a arătat în ziua începutului de an şcolar cîte se vor face pentru perfecţionarea metodelor de predare, pentru mai buna pregătire a elevilor. Discuţia cu tov. Ion Ionescu — acest director mereu neobosit, însufleţit de mult interes şi multă dragoste pentru şcoală — s-a desfăşurat, la început, cu acompaniament de instrumente muzicale, venit simultan dinspre toate laturile holului şcolii. Acompaniamentul trezea parcă optimism, siguranţa că aşa va fi, că angajamentele vor fi îndeplinite.

Cînd de dincolo de uşi nu s-a mai auzit nimic, au răsunat de aproape, de la masa la care s-au aşezat alături de directorul lor, vocile profesorilor care, pe rînd, au început cu alte cuvinte, aceeaşi hotărîre a directorului — de a munci mai bine pentru ca şcoala pe care o îndrăgesc elevii, părinţii şi toţi locuitorii oraşului şi raionului, să merite această dragoste.

E. M.

Desen după natură

Pe marginea unei programe

Puncte de vedere

În şcolile profesionale şi de meserii predarea limbii şi literaturii române îndeplineşte un rol important, contribuind la formarea orizontului cultural al viitorilor muncitori.

În general, programa şcolară pentru predarea acestei discipline, alcătuită cu cîţiva ani în urmă, răspunde cerinţelor legate de pregătirea de cultură generală şi de educarea estetică a ucenicilor şi elevilor. Totuşi, după părerea noastră, ea este încă deficitară sub unele aspecte.

De pildă, problemele de teorie a literaturii sînt prevăzute în anul al II-lea. Ca urmare, elevii din anul I studiază operele marilor noştri scriitori clasici fără să aibă însă cunoştinţe suficient de adînci despre genurile şi speciile literare, fără să ştie cum se face o analiză literară. Ar fi mult mai logic şi mai potrivit ca în anul I să se studieze noţiunile de teorie a literaturii, iar în anul al II-lea să se studieze istoria literaturii. Elevii ar avea astfel o mai mare capacitate de înţelegere a operelor studiate şi însuşirea cunoştinţelor ar fi mult mai uşoară.

Credem că la anul I sînt necesare mai puţine ore de compunere consacrate actelor oficiale. Acestea s-ar putea efectua cu mai mult folos în cadrul cercului literar în anul al III-lea, cînd elevii sînt mai interesaţi de problemele respective şi le cunosc mai mult importanţa pentru viaţa practică. În schimb în anul I ar trebui să se acorde mai multă atenţie cultivării limbii literare. Credem că sînt necesare în acest scop mai multe ore de gramatică, de ortografie.

Din programa actuală lipsesc lecţiile consacrate configuraţiei generale, economice, social-politice şi culturale a unei epoci. Din această cauză fenomenul literar le apare elevilor ca un element izolat, fără legătură cu viaţa. Credem că această lipsă trebuie neapărat înlăturată.

De asemenea, credem că în programa de activitate a cercului literar în anul al III-lea se dă prea puţină importanţă literaturii române actuale. Pe elevii acestui an i-ar interesa mai mult cunoaşterea operelor de după 23 August ale lui Sadoveanu, T. Arghezi, a operei lui M. Beniuc, Marin Preda, V. Em. Galan, Titus Popovici Eugen Barbu şi alţii decît reluarea lecturii din unii scriitori deja cunoscuţi.

Credem că asemenea intervenţii ar putea îmbunătăţi simţitor programa actuală.

Prof.
SERAFIM DUICU

ORA DE DIRIGENȚIE

Cîteva aspecte din experiența unor diriginți din regiunea Banat

Reluîndu-și munca acum, la început de an, diriginții din școlile patriei noastre și-au manifestat hotărîrea de a obține rezultate tot mai bune în îndeplinirea sarcinilor educative ce le revin. Un ajutor de seamă îl constituie pentru ei, în această privință, cunoașterea și valorificarea experienței dobîndite în activitatea din anii precedenți. Mulți, tot mai mulți diriginți sînt în măsură să transmită și altora experiența lor pozitivă, să arate căile pe care au reușit să obțină rezultate bune. Acesta este un ajutor pentru toți, deoarece așa se ajunge la experiența de ansamblu, care se acumulează an de an în școala noastră.

Dorind să contribuie la valorificarea experienței diriginților, „Gazeta învățămîntului" publică în pagina de față cîteva articole scrise de corespondenții săi din regiunea Banat, care vorbesc despre felul cum au rezolvat o serie de probleme educative și despre măsurile pe care își propun să le ia în noul an școlar. Pagina a fost realizată cu ajutorul secției regionale de învățămînt.

Alegerea profesiei

Dezvoltarea dragostei pentru muncă a elevilor este una din sarcinile de căpetenie ale colectivului pedagogic din fiecare școală. Cred însă că munca diriginteluí, și în general a colectivului didactic, nu poate și nu trebuie să se oprească doar la aceasta. Paralel cu grija pentru dezvoltarea dragostei elevilor față de muncă este necesar să arătăm interes pentru îndrumarea lor în ceea ce privește alegerea profesiei. Pentru că, din toate domeniile în care omul poate să muncească cu dragoste și sîrg pentru binele societății, trebuie să existe unul în care [illegible] poată da mai mult decît în oricare altul, în care să lucreze cu mai multă plăcere și însuflețire.

Îndrumarea elevilor pentru alegerea profesiei lor de mai tîrziu trebuie să se realizeze, desigur, nu numai vorbindu-le despre cutare sau cutare meserie. Și aceasta nu fiindcă elevii ar putea avea vreo îndoială asupra temeiniciei celor spuse de noi, ci pentru că cele văzute cu ochii lor, cunoașterea nemijlocită a muncii într-o profesiune sau alta au mai multă putere de convingere, mai multă rezonanță în suflete. De cîte ori nu ni s-a întîmplat să-i vedem pe tineri destul de indiferenți după ce le-am vorbit, de exemplu, despre frumusețea muncii de frezor și să constatăm entuziasmul lor pentru această muncă numai după ce au vizitat un sector cu acest profil dintr-o unitate industrială? Iată de ce am căutat ca discuțiile în colectiv, ca și discuțiile individuale cu elevii asupra frumuseții muncii în general și a diferitelor profesii în special să fie precedate sau urmate de vizite în producție, pentru ca ei să vadă cu propriii lor ochi mașinile, uneltele, să stea de vorbă cu cei ce le însuflețesc creînd bunuri materiale.

Una dintre cele mai rodnice vizite de acest fel a fost aceea pe care am făcut-o la Institutul agronomic din Timișoara în primăvara acestui an, după încheierea procesului de colectivizare. Am căutat să-i pregătesc cît mai bine pe elevi pentru această vizită, astfel că ei s-au putut gîndi la ceea ce ar dori să vadă și să afle. Conducerea institutului, cu care am luat din vreme legătura, ne-a pus la dispoziție ghizi bine pregătiți din punct de vedere științific, care au dat elevilor bogate explicații și le-au arătat condițiile optime create de partid și de guvern studenților pentru a le însnesni cunoașterea științei agrotehnice.

În discuția pe care am avut-o cu elevii după efectuarea vizitei le-am arătat că mulți dintre ei vor putea contribui la dezvoltarea continuă a agriculturii noastre socialiste dacă se vor pregăti temeinic și își vor însuși metodele agrotehnice înaintate, pentru a răspunde înaltelor cerințe puse de partid în fața cadrelor din agricultură. Ca urmare a îndrumării date de școală, 30% din absolvenții examenului de maturitate s-au îndreptat spre Institutul agronomic.

Înainte de a încheia aș vrea să mai arăt că pentru justa orientare profesională a elevilor este necesar aportul întregului colectiv pedagogic. Spun aceasta gîndindu-mă mai ales la faptul că o condiție importantă o constituie în această acțiune cunoașterea adîncă a capacităților și aptitudinilor fiecărui tînăr. În activitatea ce se desfășoară în cadrul fiecărei discipline profesorul de specialitate vede zi de zi, mai amănunțit decît dirigintele, cît poate da un tînăr într-un domeniu sau altul. Iată de ce socotesc necesar ca dirigintele să discute pe larg această problemă cu profesorii care predau la clasa lui, să se consulte cu ei asupra fiecărui elev în parte și să-și desfășoare împreună cu ei munca de orientare profesională a viitorilor absolvenți. Conlucrarea trebuie să se realizeze firește, de cum începe anul școlar, pentru că numai așa ea poate da rezultatele dorite.

VIRGINIA CORLAT
Școala medie nr.3 „E. Murgu"
Timișoara

O discuție între dirigintă și un grup de elevi pe tema „Drumul în viață"

MUNCĂ VARIATĂ, INIȚIATIVĂ

Este, cred, bine cunoscut de fiecare dintre noi faptul că în munca de educație nu există rețete. Acest adevăr este mereu confirmat de experiența noastră de fiecare zi.

Scopul pe care-l urmărim este clar și precis: educarea omului de tip nou — constructor al socialismului și comunismului. Pentru aceasta ni se cere muncă variată, inițiativă, creație. Experiența din anii trecuți și mai ales cea din ultimul an ne-a arătat că rezultatele obținute în munca educativă pe această cale sînt mult superioare celor obținute pe baza unei activități improvizate sau mecanic prestabilite.

Este, desigur, greu de precizat în amănunt care sînt elementele muncii de concepție a dirigintelui. Personal cred că aceasta trebuie să pornească de la trăsăturile individuale ale elevilor.

Fiind în continuare dirigintă a clasei a VII-a „A" de la Școala medie din Oravița, cunoșteam destul de bine pe fiecare elev în parte. Cu toate acestea, încă din primele zile ale anului școlar mi-am revăzut cu atenție caietul care cuprindea fișele de observație asupra fiecărui elev, precum și notările asupra clasei în general. Dar, chiar de la primele contacte cu elevii mi-am dat seama că nu numai în înfățișarea lor, dar și în profilul lor moral au survenit elemente noi, pe care trebuie să le am neapărat în vedere în munca mea de dirigintă. Printre acestea aș aminti, de pildă, faptul că, petrecîndu-și vacanța în tabere, excursii, drumeții, mulți elevi cunoscuseră locuri și oameni noi, înfăptuiri ale regimului nostru care contribuiseră la maturizarea gîndirii lor, le îmbogățiseră orizontul de cunoștințe și sentimentele. La mulți s-au definit cu acest prilej mai clar aptitudinile, înclinațiile.

După vacanță, însă, unii elevi au adus cu ei și deprinderi care mă îngrijorau: un vocabular cu elemente de argou, un anumit liberalism în comportări etc. Printre aceștia erau chiar și elevi care avuseseră înainte o conduită exemplară. Iată așadar că, deși îmi continuam munca de dirigintă la aceeași clasă, era necesar să includ în ea elemente noi. Am ținut seama de aceste elemente la alcătuirea planului meu de activitate, ca și la repartizarea sarcinilor fiecărui elev.

O altă latură a activității mele educative a constituit-o munca în legătură cu organizația de pionieri. Cunoscînd aptitudinile fiecărui pionier în parte, mi-am spus cuvîntul cînd a fost vorba să-și aleagă cercul în care să acționeze. Am urmărit apoi frecvența și felul cum lucrează fiecare în cercul la care s-a înscris. Cercetînd activitatea copiilor în cadrul diferitelor cercuri am remarcat că printre ei erau cîțiva în adevăr cu aptitudini deosebite pentru muzică, teatru, desen, dans. Am vorbit cu părinții fiecăruia dintre ei pentru ca, sprijinită de părinți, școala să poată dezvolta aceste înclinații ale elevilor.

Rezultatele obținute la sfîrșitul anului școlar au fost bune: majoritatea elevilor au promovat cu note bune și foarte bune, personalitatea lor s-a dezvoltat, căpătînd contururi mai vii. Am înțeles că și în acest an școlar va trebui să merg în activitatea mea de dirigintă pe calea unei munci care să realizeze sarcinile mari, generale ale educației comuniste prin mijloacele și căile cerute de individualitatea fiecărui elev în parte.

Prof. RADA CIOROGARU
Școala medie din Oravița

PREGĂTIREA OREI

Este un fapt unanim admis că succesul oricărei activități desfășurate de profesori în rîndurile elevilor depinde de pregătirea lui temeinică în vederea acestei activități. Acest lucru este pe deplin valabil și pentru ora de dirigenție.

Respectînd cu stricteță această necesitate, am căutat să mă pregătesc cu minuțiozitate pentru fiecare oră de dirigenție în parte. Pornesc, în alegerea temelor pe care urmează să le discut cu elevii, de la specificul clasei, de la condițiile concrete în care își duce munca aceasta. De asemenea, folosesc presa, literatura, noutățile științifice etc. Toată această pregătire se concretizează în planul orei, întocmit cu regularitate.

Dat fiind că în centrul atenției mele stau problemele impuse de cerințele clasei, uneori sînt nevoit să mă abat de la planificarea calendaristică întocmită anterior. Practica, experiența, mi-au arătat că este mai folositor pentru elevi să răspund problemelor pe care le ridică activitatea lor la un moment dat, decît să respect în mod rigid, mecanic, ceea ce am prevăzut în plan la începutul anului școlar.

Paralel cu propria mea pregătire îi pregătesc pe elevi, dîndu-le îndrumări, recomandîndu-le lecturi din presă, literatură, noutăți științifice etc. Pregătiți astfel elevii iau parte în mod activ la discuțiile din ora de dirigenție, fac completări — uneori cu lux de amănunte — exemplifică cele spuse cu date din viața clasei, din viața personală, din lecturi. Astfel ora devine vie, atractivă, interesantă. Elevii dau soluții, fac propuneri care, treptat-treptat, prind viață. De multe ori discuțiile între elevi ocupă cea mai mare parte a orei, eu avînd bineînțeles grijă să le conduc astfel încît să nu devină statice.

Procedînd în acest mod am reușit să rezolv cu ajutorul nemijlocit al elevilor multe probleme ale clasei: probleme de disciplină, de ordine și curățenie, ca și probleme legate de atitudinea membrilor colectivului, de raporturile de prietenie și tovărășie dintre ei. Această problemă s-a impus ca o necesitate imperioasă îndeosebi în anul trecut, cînd clasa pe care am condus-o ca dirigințe a rezultat din comasarea a două colective de elevi.

Pentru a cunoaște mai bine elevii cît și pentru rezultatele educative pe care le dobîndesc pe această cale, obișnuiesc să consacru în fiecare trimestru cîte o oră „întrebărilor și răspunsurilor".

Cu 10-12 zile înaintea unei astfel de ore propun elevilor să se gîndească la întrebările pe care vor să le pună. În general este vorba de probleme științifice, tehnice, culturale care-i preocupă și la care n-au reușit să-și răspundă singuri pe baza cunoștințelor pe care le au. Ei pregătesc în scris aceste întrebări și mi le prezintă cu o săptămînă înainte.

În cadrul orei de dirigenție trec la expunerea întrebărilor, solicitînd întîi răspunsuri din partea clasei. De foarte multe ori obțin pe această cale răspunsuri corecte și complete. În cazul cînd clasa nu știe să răspundă, răspund eu însumi. În felul acesta se clarifică numeroase probleme care îi interesează pe elevi. Iată, de exemplu, cîteva probleme care i-au interesat pe elevii mei din clasa a V-a: despre [illegible] etc., ele contribuie la lărgirea orizontului copiilor, la educarea lor în spirit ateist-științific. Bunăoară, am discutat cu elevii mei din clasa a V-a despre eclipse, stele căzătoare, despre curcubeu, cutremure etc. Elevii vor cunoaște explicația științifică a curcubeului, de exemplu, cînd vor studia optica în clasa a VII-a, dar sînt de pe acum curioși să cunoască unele chestiuni și cred că nu-i de loc o greșeală dacă acestea li se lămuresc — bine înțeles într-un mod accesibil lor — atunci cînd îi interesează. Aceasta cu atît mai mult cu cît ei citesc literatură științifico-fantastică și nu înțeleg unele lucruri, deoarece nu le-au studiat încă la școală.

Acum, la început de an școlar, voi examina atent experiența și rezultatele obținute pe această linie în cursul anilor trecuți și voi folosi-o la alcătuirea planului meu de muncă și în activitatea de zi cu zi ca dirigintă. Un loc important desigur voi căuta să acord cunoașterii preocupărilor elevilor mei și folosirii acestora în munca educativă.

Pentru cunoașterea preocupărilor elevilor mei

Pentru a cunoaște mai bine elevii cît și pentru rezultatele educative pe care le dobîndesc pe această cale, obișnuiesc să consacru în fiecare trimestru cîte o oră „întrebărilor și răspunsurilor".

Cu 10-12 zile înaintea unei astfel de ore propun elevilor să se gîndească la întrebările pe care vor să le pună. În general este vorba de probleme științifice, tehnice, culturale care-i preocupă și la care n-au reușit să-și răspundă singuri pe baza cunoștințelor pe care le au. Ei pregătesc în scris aceste întrebări și mi le prezintă cu o săptămînă înainte.

În cadrul orei de dirigenție trec la expunerea întrebărilor, solicitînd întîi răspunsuri din partea clasei. De foarte multe ori obțin pe această cale răspunsuri corecte și complete. În cazul cînd clasa nu știe să răspundă, răspund eu însumi. În felul acesta se clarifică numeroase probleme care îi interesează pe elevi. Iată, de exemplu, cîteva probleme care i-au interesat pe elevii mei din clasa a V-a: despre [illegible] etc., ele contribuie la lărgirea orizontului copiilor, la educarea lor în spirit ateist-științific. Bunăoară, am discutat cu elevii mei din clasa a V-a despre eclipse, stele căzătoare, despre curcubeu, cutremure etc. Elevii vor cunoaște explicația științifică a curcubeului, de exemplu, cînd vor studia optica în clasa a VII-a, dar sînt de pe acum curioși să cunoască unele chestiuni și cred că nu-i de loc o greșeală dacă acestea li se lămuresc — bine înțeles într-un mod accesibil lor — atunci cînd îi interesează. Aceasta cu atît mai mult cu cît ei citesc literatură științifico-fantastică și nu înțeleg unele lucruri, deoarece nu le-au studiat încă la școală.

Acum, la început de an școlar, voi examina atent experiența și rezultatele obținute pe această linie în cursul anilor trecuți și voi folosi-o la alcătuirea planului meu de muncă și în activitatea de zi cu zi ca dirigintă. Un loc important desigur voi căuta să acord cunoașterii preocupărilor elevilor mei și folosirii acestora în munca educativă.

Orele acestea m-au ajutat să cunosc mai bine preocupările elevilor și nu rare ori am fost surprins de bogăția lumii interioare a unor copii pe care nu-i cunoscusem suficient de bine. Or, fără aceasta nici nu poate fi vorba de o muncă rodnică a dirigintelui în cultivarea trăsăturilor personale ale elevilor săi, trăsături care au o pondere însemnată în definirea și dăltuirea personalității lor. De asemenea, orele de acest fel contribuie la educarea comunistă a elevilor. În afară de faptul că prilejuiesc lămurirea unor probleme privind [illegible] zele superstițiilor. În mod deosebit s-au interesat ei de semnificația diferitelor sărbători ale clasei muncitoare, de realizările regimului democrat-popular pe plan local, de unele probleme legate de situația politică internațională. În felul cum formulez răspunsurile la întrebări accentuez mai ales latura educativă a cunoașterii fenomenelor respective, căutînd să le formez și pe această cale bazele concepției științifice despre lume a elevilor mei.

Orele acestea m-au ajutat să cunosc mai bine preocupările elevilor și nu rare ori am fost surprins de bogăția lumii interioare a unor copii pe care nu-i cunoscusem suficient de bine. Or, fără aceasta nici nu poate fi vorba de o muncă rodnică a dirigintelui în cultivarea trăsăturilor personale ale elevilor săi, trăsături care au o pondere însemnată în definirea și dăltuirea personalității lor. De asemenea, orele de acest fel contribuie la educarea comunistă a elevilor. În afară de faptul că prilejuiesc lămurirea unor probleme privind [illegible] elevilor la discuțiile din ora de dirigenție s-a contribuit, într-o măsură, și la evitarea paralelismului între activitățile clasei și ale unității de pionieri. În discuții elevii făceau adesea propuneri pentru organizarea unor acțiuni. Printr-o legătură strînsă cu instructorul detașamentului de pionieri am putut să coordonez în așa fel munca încît să facem totdeauna ceva nou cu elevii.

N-am folosit decît rareori în ora de dirigenție procedeul prezentării referatelor de către elevi. Am recurs la această formă de activitate doar atunci cînd se analiza activitatea clasei pe o anumită perioadă și trebuiau stabilite sarcinile care se impuneau pentru etapa viitoare. Atunci am pregătit pe responsabilul clasei în vederea întocmirii unui scurt referat. După îndrumările date, elevul a întocmit un referat de circa patru pagini, pe care mi l-a prezentat cu două zile înainte de ora de dirigenție. Am citit referatul și am dat noi îndrumări, cerînd unele corecturi și completări. Înainte de oră am văzut referatul în forma lui definitivă. Între timp am pregătit și clasa. I-am îndrumat pe elevi să-și analizeze fiecare în parte munca, să arate succesele și lipsurile proprii și ale colegilor, să facă propuneri pentru bunul mers al activității întregii clase.

Desigur, munca dirigintelui este o muncă complexă, care nu poate fi cuprinsă în cîteva rînduri. Cele cîteva spicuiri de mai sus sînt numai un crîmpei din această activitate. Ele au contribuit însă în mare măsură la obținerea unor rezultate bune în clasa pe care am condus-o. Voi căuta să le lărgesc și mai mult în noul an care s-a deschis acum.

De peste hotare

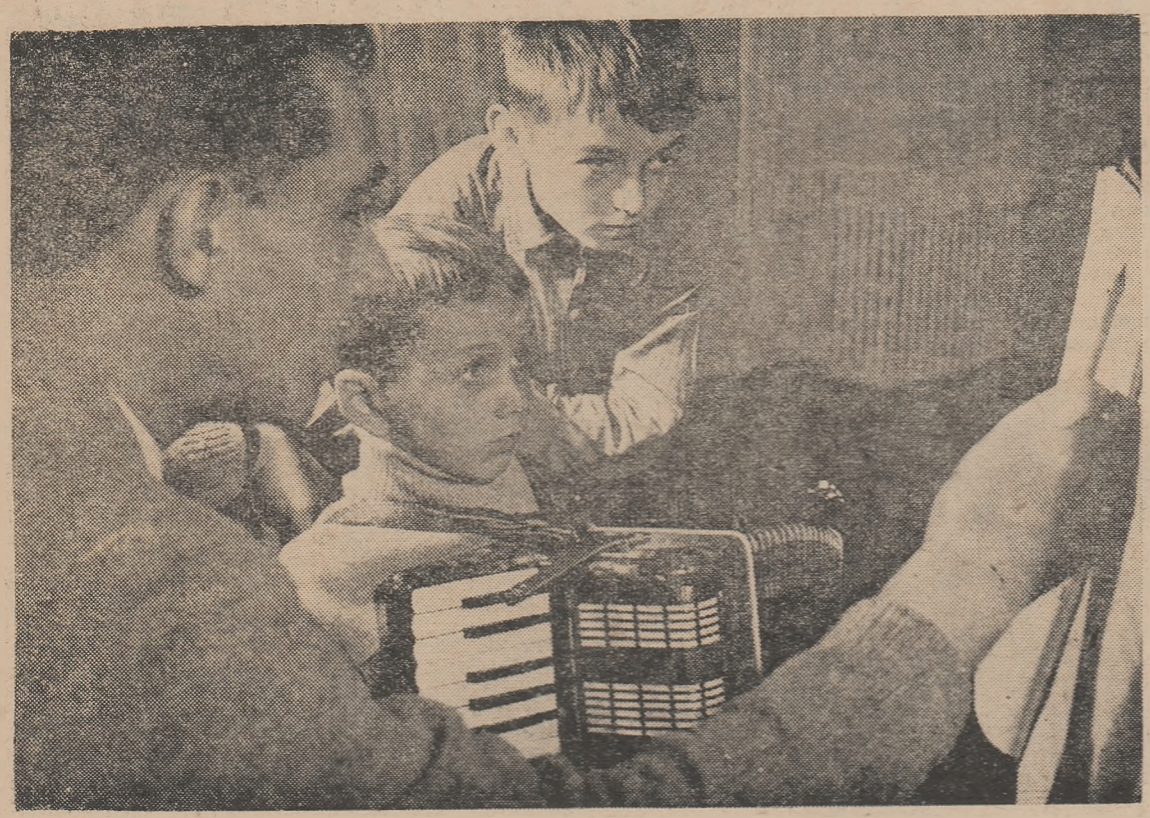

Mii de elevi din R. D. Germană, iubitori ai muzicii, învață să cînte la diferite instrumente în cercuri artistice și în școli speciale de muzică.

Știri din R. D. Germană

ÎNVĂȚĂTORII ȘI PROFESORII — LUPTĂTORI PENTRU PACE

La 1 septembrie a început în R.D.G. un nou an școlar. Preludiul acestui eveniment l-au constituit consfătuirile raionale ale cadrelor didactice, cu prilejul cărora s-au discutat sarcinile din noul an școlar. Învățătorii și profesorii au dovedit și acum că sînt conștienți de misiunea lor deosebită în lupta pentru pace. În cuvîntul lor ei au arătat că trebuie să se lichideze urmările celui de al doilea război mondial prin semnarea tratatului de pace cu Germania, astfel precum o cer încă de mult Uniunea Sovietică, R.D. Germană, toate țările socialiste.

Înțelegînd că fiecare nou succes al patriei lor este o lovitură puternică dată militariștilor de la Bonn, pedagogii din R.D.G. sînt hotărîți să contribuie, prin munca lor de educare a tinerei generații la întărirea continuă a Republicii Democrate Germane.

CERINȚE DE GREUTATE ÎN NOUL AN ȘCOLAR

P.S.U.G. și Guvernul R.D. Germane au pus în fața școlilor, pentru noul an de învățămînt, sarcini concrete. Toți profesorii sînt chemați să îndeplinească cerințele învățămîntului legat de munca practică. Pe această linie școlile au în primul rînd sarcina de a-i atrage pe elevi spre munca productivă din întreprinderile industriale, din cooperativele de producție agricolă, de a-i educa în spiritul dragostei pentru muncă, pentru oamenii muncii.

În prezent au loc în școli numeroase discuții cu privire la felul cum se realizează procesul instructiv-educativ în orele de lucrări practice din clasele I—VI. Se consideră că multe din piesele pe care le lucrează elevii în aceste ore ar putea fi întrebuințate direct în producție, ceea ce ar contribui la strîngerea legăturilor între școală și întreprinderi.

O atenție deosebită se va acorda în cursul noului an școlar studiului matematicii, ca și studiului limbilor germană și rusă. În fiecare școală s-au luat măsuri pentru ridicarea calificării profesorilor de matematică, pentru ridicarea randamentului elevilor în însușirea cunoștințelor la acest obiect.

PREGĂTIRI PENTRU CEL DE AL DOILEA SEMINAR INTERNAȚIONAL POLITEHNIC

Cel de al II-lea seminar internațional politehnic va avea loc în R.D. Germană între 15—28 octombrie 1962. La acest seminar, care își va desfășura lucrările la Halle, sînt invitați delegați din toate țările socialiste.

În programul seminarului internațional politehnic sînt prevăzute, alături de discuții științifice, o serie de vizite în școli, schimburi de experiențe etc., pentru a da participanților posibilitatea să dobîndească o privire de ansamblu asupra modului în care este organizat învățămîntul politehnic în R.D. Germană.

CU SPRIJINUL PROFESORILOR SOVIETICI

În timpul vacanței școlare din vara acestui an au poposit în R.D.G. 50 de profesori din Uniunea Sovietică, specialiști în domeniul predării limbii ruse. Ei au condus cursurile organizate în vara aceasta cu profesorii de limba rusă din R.D. Germană, cursuri menite să ridice nivelul de pregătire al acestora, să le facă cunoscută experiența predării limbii ruse în școlile sovietice. În fiecare raion al R.D.G. cîte 4—5 profesori sovietici au participat la conducerea a cîte unui cerc format în medie din 30—40 de profesori de limba rusă.

Cursurile s-au bucurat de mult succes, profesorii sovietici aducîndu-și din plin contribuția la îmbunătățirea metodelor de predare a limbilor străine în școlile din R.D.G.

Desene ale elevilor din țara noastră prezentate la expoziția internațională de la Varșovia

A doua familie

Printre vilele cochete care se înșiră de-a lungul șoselei ce pornește de la stadionul Sokolniki din Moscova se înalță patru clădiri din piatră ale Școlii-internat nr. 59, înființată acum doi ani.

De pe acum în viața acestei școli pot fi întrezărite trăsăturile viitorului, interesantele tendințe care caracterizează dezvoltarea educației obștești a copiilor sovietici.

Pentru a educa schimbul de mîine statul sovietic nu precupețește mijloacele. El creează o largă rețea de școli-internate Numai pentru construirea Școlii-internat nr. 59, pentru utilarea ei, ca și pentru îmbrăcămintea copiilor, statul a cheltuit impresionanta sumă de 1.100.952 de ruble. Trebuie arătat că statul nu numai că a creat copiilor toate condițiile pentru a se dezvolta armonios, dar și-a asumat aproape în întregime și întreținerea internatului. Deși bugetul anual al școlii-internat se cifrează la peste 35.000 de ruble, părinții plătesc numai 12.000 de ruble, adică numai o treime din costul întreținerii copiilor pe un an.

In anul trecut în școlile-internat din Uniunea Sovietică au învățat 500.000 de copii, dar pînă în 1965 numărul acestora va crește de cinci ori. Este deci ușor de înțeles ce mijloace imense va cheltui statul sovietic pentru educația tinerei generații și ce supliment substanțial la veniturile lor directe vor realiza oamenii muncii din U.R.S.S. de pe urma acestor măsuri.

La Școala-internat nr. 59 din Moscova învățătura se împletește strîns cu educația artistică multilaterală a copiilor, cu dezvoltarea aptitudinilor lor creatoare, a deprinderilor necesare muncii. În internat există 22 de cercuri, printre care unele sînt cercuri corale și de cîntăreți solo, altele de muzică instrumentală, de coregrafie și arte plastice etc. Cei mici îndrăgesc mult teatrul de păpuși. Există și cercuri tehnico-științifice — de fizică, chimie, radio, ale tinerilor naturaliști, de limbi străine.

În aceste cercuri aptitudinile copiilor se manifestă și se dezvoltă mai repede decît în familie. De pildă, nimeni din familia lui Leonea Senin din clasa a V-a nu a observat că acest băiețaș timid ar avea vreo înclinație deosebită. La internat s-a constatat însă că Leonea este un mare cunoscător și iubitor de păsări. Cu ajutorul colegilor lui de clasă, el a aranjat în școală un adevărat colț ornitologic.

Școala are și un mare teren de sport, o livadă, o grădină cu flori, un garaj pentru cinci mașini. La amenajarea tuturor acestora au muncit cu multă dragoste și elevii școlii. În curînd ei vor construi o seră de legume, o volieră pentru păsări, vor utila un atelier de radio.

La internat se aplică o formă principial nouă de îmbinare a învățăturii cu munca în producție. Activitatea productivă a încetat aici de a mai consta în simple lecții, ci a devenit parte integrantă a vieții de zi cu zi a elevilor. Aceștia au găsit și noi forme de autoadministrare. Așa a apărut, de pildă, „Consiliul colectivului", ales de adunarea generală a elevilor, din care face parte și cîte un reprezentant al fiecărei clase. Consiliul are împuternicirea de a supr[illegible] curățenia dormitoarelor, [illegible] lor, a curții internatului, disc[illegible] na elevilor. La sfîrșitul fiecărei săptămîni consiliul acordă steguleț roșii celor mai bune clase. A fost instituit și un steag special pentru cel mai bun detașament de pionieri. În internat există un colectiv format din 15 tineri, — elevi din clasele superioare — care supraveghează menținerea ordinei, culcarea la ani[illegible] ridicatul de dimineață.

Studiind orice latură a vieții Școlii-internat nr. 59 din Moscova, reiese clar că ea nu este o îmbinare mecanică a unor trăsături aparținînd școlii și căminului, ci o instituție de învățămînt și educație calitativ nouă, de un tip superior, în care învățătura este armonios îmbinată cu educația.

G. BELEAKOVA

La școala pedagogică din Dabadougou

La Dabadougou, o localitate situată la opt kilometri spre sud de Kankan, al doilea oraș important al Republicii Guineea după Conakry, funcționează o școală pedagogică specială care pregătește profesori pentru primele clase secundare (clasele 7, 8, 9, după actuala organizare a școlilor secundare), luminători ai poporului, care să contribuie cu elanul lor tineresc la dezvoltarea tinerei republici.

Școala este așezată pe un platou înconjurat de ierburi înalte de peste trei metri și de copaci rari specifici savanei. În cele șase săli de clasă își desfășoară cursurile profesori africani, sovietici, romîni, vietnamezi sau francezi, iar elevii urmăresc cu atenție, notează, cer lămuriri, dornici să asimileze cît mai multe cunoștințe.

Școala are un important rol în acțiunea de culturalizare a țării, fiind singurul centru de formare masivă a cadrelor didactice pentru primul ciclu secundar. Ea a fost înființată în ianuarie 1962 și cuprinde trei secții, care pregătesc profesori de matematici, fizică și chimie, de științe naturale, de limba și literatura franceză și negro-africană, de istorie și geografie. În fiecare an elevii școlii desfășoară și activități de practică pedagogică la liceele din orașul Kankan.

În anul școlar trecut am predat elevilor din secția matematică-fizică a școlii din Dabadougou cunoștințe de mecanică, de căldură, precum și o serie de cunoștințe de chimie. După fiecare capitol am efectuat cu elevii exerciții, probleme și lucrări practice în limita permisă de materialul didactic nu prea abundent. Țara noastră a oferit școlii unele aparate de fizică și chimie, care au fost binevenite și bine primite.

În mod obișnuit studiul unui capitol se încheia cu o lucrare scrisă anunțată în prealabil. Lucrări scrise semestriale analoage tezelor din școlile noastre nu se dădeau. Am propus introducerea lor, ca și introducerea unor lucrări scrise de control curent (extemporale). Consiliul profesorilor și conducerea școlii au aprobat aceste propuneri.

Dat fiind scopul important al școlii în acțiunea de culturalizare a țării, elevii ei sînt îndrumați îndeaproape atît în ceea ce privește învățătura cît și în ceea ce privește educația lor. Se urmărește pe de o parte ca elevii să asimileze cunoștințe temeinice, iar pe de alta să devină cetățeni conștienți, sprijin de nădejde al tinerei republici. Activitatea elevilor este îndrumată și de organizația de tineret a țării, care are comitete în fiecare clasă și care este afiliată organizației africane a tinerilor (J.R.D.A.).

Personal am constatat la elevii școlii o mare sîrguință în pregătirea lor pentru munca pe care sînt chemați s-o desfășoare în viitor, o bună disciplină și înaltă conștiință a rolului pe care urmează să-l joace nu numai în domeniul cultural, dar și în viața publică a patriei lor.

Prof. D. TOMESCU

BIBLIOGRAFIE

A apărut
REVISTA DE PSIHOLOGIE nr. 2/1962
În sumar :

* * * Triumful deplin al socialismului

T. SLAMA-CAZACU : Observații asupra comunicării prin limbaj în procesul muncii.

E. FISCHBEIN, E. PAMPU și M. KOFLEN : Influența exercitată de activitate intelectuală asupra unui efort muscular concomitent.

MIRCEA ȘTEFAN : Dezvoltarea eficienței vizuale a elevilor ambliopi.

GH. IOSIF : Studiul experimental asupra structurii senzorio-motorii a unor activități.

VALERIU CEAUȘU : Diagnosticarea emotivității la aviatori.

Cronică, Critică și Bibliografie, Viață Științifică.

Erată

În materialul „Concurs pentru elaborarea unor manuale școlare", apărut în nr. 672 din 7 septembrie a.c., pag. 2, la rîndul 39 de sus, coloana V, în loc de „lei 300" se va citi „lei 3000".